

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ПО НАРКОТИЧНИ
ВЕЩЕСТВА

ПРЕВАНТИВНО –
ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР

ОТЧЕТ
2024 година

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Общински съвет по наркотични вещества /ОбСНВ/ към Община Габрово е създаден през 2002 г. като орган за осъществяване на националната и местна политика за ограничаване разпространението и употребата на наркотични вещества. В ОбСНВ влизат представители на Община Габрово, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/, ОД на МВР, РЗИ, Районен съд, Районна прокуратура, Митническо бюро – Габрово, Окръжен следствен отдел в Окръжна прокуратура, РУО – Габрово, Дирекция „Социално подпомагане“.

Основна задача на ОбСНВ е осъществяване на координация, ефективно взаимодействие и сътрудничество между институциите и гражданските организации в усилията им за ограничаване на разпространението и употребата на психоактивни вещества. Съветите по наркотични вещества разработват, осигуряват и координират изпълнението на общинските програми за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества. На базата на данните, получени от различните източници на информация, те правят оценка на нуждите в съответната община – от превенция, лечение, психосоциална рехабилитация и ресоциализация на зависими лица.

Превантивно-информационният център /ПИЦ/ към Община Габрово е създаден през 2006 г. и осъществява превантивни дейности и програми на регионално ниво. ПИЦ отговаря за събиране, съхраняване и анализиране на информация от различни институции и организации, работещи по проблема „зависимости“, която е необходима за изготвянето, изпълнението и координирането на общински програми за превенция, лечение и рехабилитация на зависимости и насърчаване на здравословен начин на живот.

Главни насоки в работата на ПИЦ – Габрово са превантивно-информационна, обучителна и консултативна – разработване и осъществяване на превантивни дейности и програми сред различни целеви групи; предлагане на алтернативни форми за осмисляне на свободното време на младите хора; обучения на мултидисциплинарни екипи за превенция употребата на психоактивни вещества; разработване, издаване и разпространение на превантивни и здравно-образователни материали; провеждане на информационни кампании; консултиране на млади хора и родители по въпроси, свързани с наркотиците и зависимостите.

Общинският съвет по наркотичните вещества и Превантивно-информационният център към него са създадени и функционират в Община Габрово в съответствие с чл. 15, ал. 1 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите /ЗКНВП/. Организацията и дейността на ОбСНВ и ПИЦ се определят с Правилника за организацията и дейността на Националният съвет по наркотичните вещества /НСНВ/.

Съгласно чл.15а от ЗКНВП НСНВ контролира и координира дейностите на всички ОбСНВ в страната. Националният център по общественото здраве и анализи – София оказва методическа подкрепа на ПИЦ.

Финансирането на ОбСНВ и ПИЦ - Габрово е регламентирано с чл.15, ал.4 от ЗКНВП и се извършва със средства от държавния бюджет чрез общинските бюджети като делегирани от държавата дейности.

Към декември 2024 г. в ОбСНВ и ПИЦ са назначени 7 лица, на 5,5 щатни бройки – председател на ОбСНВ, секретар на ОбСНВ и старши специалисти в ПИЦ.

ОБЩИНА ГАБРОВО

С Решение № 528 от 30.07.2020 г. на Министерски съвет е приета **Национална стратегия за борба с наркотиците /2020-2024 г./**. Националната стратегия е изготвена в съответствие със Стратегията на ЕС за борба с наркотиците (2013-2020 г.), плана за действие на ЕС относно наркотиците /2017–2028/ и се базира на резултатите от изпълнението на предходните Национални стратегии за борба с наркотиците /2003-2008 г., 2009-2013 г., 2014–2018 г./, надграждайки и доразвивайки основните стратегически цели в тях и съобразявайки се с тенденциите в политиките, лечението и пазара на наркотични вещества.

Националната стратегия за борба с наркотиците /2020 - 2024 г./ включва пет основни области на действие - ограничаване на предлагането и разпространението на наркотични вещества; ограничаване на търсенето, употребата и влиянието на наркотичните вещества и зависимостите върху личното и общественото здраве; повишаване на експертния капацитет за изследвания и обновяване на технологичното оборудване; подобряване на взаимодействието и координацията между институциите; усъвършенстване на нормативната база.

В съответствие с тази Стратегия и Плана за действие към нея, от **ОбСНВ и ПИЦ към Община Габрово е разработена Програма за борба с наркотиците на Община Габрово /2021 - 2024 г./ и План за действие към нея**, приети от членовете на Общински съвет по наркотични вещества през месец ноември 2020 г. Основната ѝ стратегическа цел е намаляване на предлагането, разпространението, търсенето и употребата на наркотични вещества чрез ефективно сътрудничество между институциите и гражданското общество.

С цел обединяване на усилията на всички институции в област Габрово, ангажирани с проблемите, свързани с употребата и разпространението на психоактивни вещества сред подрастващите, по инициатива на Регионално управление на образованието – Габрово, през м. октомври 2020 г. от представители на РУО, Окръжна прокуратура, Окръжен съд, ОДМВР, ОбСНВ и ПИЦ, и ЦПЛР „Кариерно ориентиране“ към Община Габрово е изготвен **съвместен План за сътрудничество и координация между институциите в реализиране на дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в област Габрово**, за периода 2020 -2024 г.

Областният план има за цел да изгради функционираща и добре координирана междуинституционална мрежа на регионално ниво, която да обедини усилията си за ограничаване на проблемите, свързани с употребата и злоупотребата с наркотични вещества сред учениците в област Габрово. Планът е изготвен в съответствие със:

- Стратегическа цел 1. Ограничаване на търсенето, Задача 1.1. Разработване и прилагане на превантивни програми за деца и млади хора базирани на добри европейски практики;
- Стратегическа цел 2. Ограничаване на предлагането, Задача 2.2. Ограничаване на разпространението на наркотични вещества в училищна среда сред деца и младежи:
 - Подзадача 2.2.2. Изготвяне на съвместен план за сътрудничество с Общинските съвети по наркотични вещества, Регионалните управления по образование и други институции;
 - Подзадача 2.2.3. Засилено полицейско присъствие в районите на учебните заведения в пиковите часове – преди започване, по време и след приключване на учебните занятия.

В края на всяко шестмесечие, екипът на ОбСНВ и ПИЦ изготвя отчет за извършените дейности, в съответствие с целите и задачите на съвместния план за сътрудничество.

През 2025 година предстои приемане на нова **Национална стратегия за борба с наркотиците /2025-2029 г./**, на база на която ще бъде разработена Програма за борба с наркотиците на Община Габрово /2025 - 2029 г./ и План за действие към нея, както и нов съвместен План за сътрудничество и координация между институциите в реализиране на

ОБЩИНА ГАБРОВО

дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в област Габрово, за периода 2025 -2029 г.

Осъзнавайки сериозността на проблема с употребата на наркотични вещества от ученици, със Заповед №РД09-3543/01.11.2023 г. Министъра на образованието утвърди Механизъм за действие и алгоритъм към него в случаи на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества в училище, дейности за повишаване на професионалната подготовка на училищните психолози в тази посока и информационни дейности с цел превенция.

На база на Механизма, всяко учебно заведение в страната следва да е изготвило и приело училищни Механизми с конкретни правила и процедури за действие при употреба и разпространение на наркотични вещества, с които да бъдат запознати всички ученици и родители.

Първа стъпка при случай на разпространение и употреба на психоактивни вещества е директорът на учебното заведение да създаде екип за взаимодействие с отговорните институции за изготвяне на план за подкрепа на засегнатия ученик и/или план за превенция с цел предпазване на останалите ученици.

До настоящия момент в ОбСНВ/ПИЦ не е постъпвала официална информация по този Механизъм за случай на употреба или разпространение на наркотични вещества в училище от област Габрово.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА НА МЕСТНО НИВО

Една от задачите на ОбСНВ и ПИЦ - Габрово е осигуряване на адекватна информация относно ситуацията, свързана с употребата на наркотични вещества на територията на област Габрово, с оглед по-прецизното планиране и осъществяване на превантивни дейности. Ежегодно ОбСНВ подготвя и представя в Националния съвет по наркотични вещества към Министерство на здравеопазването и Националния център по общественото здраве и анализи Годишен доклад относно ситуацията, свързана с наркотиците в област Габрово. Структурата на този доклад е заимствана от проекта „Мулти – сити мрежа“, Група „Помпиду“ към Съвета на Европа.

Информация за реализираните превантивни дейности през предходната година и актуални данни за цените на наркотиците на улично ниво се подават от ОбСНВ и ПИЦ към Министерство на здравеопазването - Национален съвет по наркотични вещества, Национален център по общественото здраве и анализи и Национален фокусен център за наркотици и наркомании, които се използват при подготовката на Годишен доклад към Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании в Лисабон за интегриране в Европейския доклад.

ОбСНВ - Габрово работи в много добро сътрудничество с институциите, които предоставят информация, свързана с наркоманиите – ОД на МВР, Окръжен съд, Окръжна прокуратура, РЗИ. Ежемесечно към ОбСНВ/ПИЦ се подава информация от сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР за броя на заловените лица, управляващи МПС след употреба на наркотични вещества. Ценна и актуална информация относно пазара и употребата на наркотици в община Габрово се получава от младите хора и родители, които търсят помощта на специалистите в ОбСНВ/ПИЦ, както и от учениците, с които екипа на ОбСНВ/ПИЦ провежда обучителни тренинги в часовете на класа.

ОБЩИНА ГАБРОВО

От 2022 г. ОБСНВ и ПИЦ – Габрово имат и собствен сайт - <https://prevention.gabrovo.bg/>, на който се публикува информация както за реализираните дейности от ОБСНВ/ПИЦ – Габрово, така и нормативни документи, информационни и методически материали, в помощ на деца и младежи, родители, педагози.

Полезни информационни материали, свързани с психоактивните вещества и зависимости могат да се намерят тук: <https://prevention.gabrovo.bg/informatsionni-materiali/>.

По данни на ОД на МВР – Габрово, както и от информацията, с която разполагат ОБСНВ и ПИЦ, основният вид наркотик, който се разпространява и употребява в региона, остава канабисът /марихуана/ – предимно за пушене под формата на саморъчно свити цигари.

Запазва се и тенденцията, свързана с употребата и на синтетични канабиноиди, които са една от основните подгрупи на т.н. дизайнерски наркотици, които се разпространяват сред учениците и младежите най-често под името „чай“, „билка“, „билков тамян“. Това са силно токсични синтетични наркотици, които имат непредвидим ефект и могат да доведат до тежки последици дори и след един единствен прием. Тези дроги се разпространяват легално, достъпни са и са изключително модерни сред тийнейджърите в цялата страна, включително и в Габрово, тъй като се рекламират като легален заместител на марихуаната.

Новите психоактивни вещества продължават да се появяват ежедневно, поставяйки под въпрос адекватността на съществуващите регулаторни и здравни системи. Това се посочва в [Европейския доклад за наркотиците за 2024 г.](#) - годишен преглед, изготвян от Европейската агенция по наркотиците. Производителите на наркотици се адаптират към законовите промени, създавайки нови формули, за да избегнат контрола. Китай и Индия остават основни източници на тези вещества и прекурсори за производството им.

Новите психоактивни вещества, в т.ч. синтетични канабиноиди, често са разработени с цел заобикаляне на законовите ограничения и като резултат търговията с тях остава за дълго време легална. Доказването на техните състав и ефекти остават слабо изследвани, а включването им като наркотични вещества в забранителните списъци към Закона за контрол на наркотичните вещества и прокурорите отнема дълго време. Затруднен е контролът по установяване на вече забранените вещества, който може да се случва единствено чрез лабораторен анализ.

Един от най-разпространените и популярни синтетични канабиноиди у нас остава веществото хексахидроканабинол /ННС/. Употребата на ННС се случва обичайно чрез вейп устройства. Установено е, че ННС е с висока степен на риск за здравето и веществото е включено в забранителния Списък I "Растения и вещества с висока степен на риск за общественото здраве поради вредния ефект от злоупотребата с тях, забранени за приложения в хуманната и ветеринарната медицина" на Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата, като наркотични, приета с Постановление на Министерския съвет №184 от 04.10.2023 г., обнародвано в Държавен вестник 2023 г. Въпреки това към януари месец 2025 година, все още се откриват сайтове, в които свободно може да бъде закупено.

Нови синтетични аналози на тетрахидроканабинол /ТНС/ и хексахидроканабинол /ННС/ постоянно навлизат на пазара под формата на течности за електронни устройства за пушене, желирани бонбони и други десерти /бисквити, шоколади и др./. С атрактивния си външен вид, опаковка, приятен вкус и активна реклама, таргетирана към подрастващите в социалните медии, тези нови психоактивни продукти стават все по-популярни сред учениците, докато голяма част от родителите дори не подозират за съществуването им.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Употребата на електронни устройства за пушене е актуална не само сред възрастните, но и сред тийнейджърите. Тревожна е родителската нагласа към тези устройства, че те са по-малко вредни от тютюневите цигари, въпреки все по-големия брой проучвания и доказателства, че това не е така. Независимо дали пълнителите съдържат никотин или не, течностите, които се използват за пушене чрез вейп устройства, увреждат трайно и тежко белите дробове. В медицинската общност вече е дефинирано ново белодробно заболяване /Белодробно вейп-асоциирано заболяване/, свързано с пушенето на електронни цигари /тип вейп/, което нанася все повече здравни щети, като вече са регистрирани и първите смъртни случаи.

Тревожно висока остава тенденцията за употреба на диазотен оксид /райски газ/. През месец юли 2022 г., с изменения в Закона за здравето, Парламентът забрани продажбата на диазотен оксид /райски газ/ на непълнолетни и употребата му в закрити обществени места. На 8 октомври 2024 г. влязоха в сила промени в Закона за здравето, с които напълно се забранява продажбата на диазотен оксид /райски газ/ и пълнители с него, включително и онлайн, на физически лица, независимо от тяхната възраст. Въпреки забраната за продажбата на райски газ, покупката онлайн все още е лесна и дишането на балони с диазотен оксид продължава да бъде едно от най-често използваните психоактивни вещества сред деца и младежи.

Вече не толкова нова тенденция, но въпреки това на „мода“ сред подрастващите, остава употребата на снус /никотинови паучове/. Малките бели торбички, които представляват никотиновите паучове, са с различни нива на съдържание на никотин. За да се усвои от организма, те се поставят между устната и венеца. Употребата на снус при деца и тийнейджъри може да доведе до натравяне с никотин - гадене, стомашни болки, повръщане, загуба на апетит, дехидратация, раздразнение на очите, главоболие, световъртеж, треперене, безпокойство, дезориентация, потене, кашлица, учестено дишане, повишено кръвно налягане.

Употребата на синтетични наркотици като амфетмини и метамфетамини е по-рядка сред подрастващите, но тревожен факт е, че синтетичните катинони заемат все по-важно място на европейския пазар на стимуланти като често се продават като заместители на амфетамин и метамфетамин или примесени с тях. Това многократно увеличава ефекта и силата на действие на наркотика, съответно прави и много по-силни и опасни последиците от употребата. Подобна е ситуацията и при синтетичните опиоиди – аналози на хероина, напр. фентанил - един от най-разпространените и смъртоносни синтетични опиоиди, установени на нашия пазар.

1. Данни от органи, работещи по проблемите на наркоманиите

Областна дирекция на МВР – Габрово

За 2024 г. на територията на ОД на МВР Габрово са регистрирани 138 нарушения, свързани с наркотици, от които 6 за производство, 107 за притежание, 96 за употреба и 31 за разпространение. Заловените количества наркотици в област Габрово са: хероин – 3,9 гр., амфетамин – 62,74 гр., екстази – 10,68 гр., канабис насаждения – 489 стръка, канабис суха маса – 9,590 кг., метамфетамин – 48,52 гр. За първи път на територията на Габрово са заловени и 6 мл ННС.

Данните са за територията на област Габрово.

В сравнение с 2022 г. се наблюдава увеличение на заловените количества канабис, както на суха маса / 2,345 кг през 2023 г./, така и на насаждения /350 стръка през 2023 г./.

ОБЩИНА ГАБРОВО

През 2024 г., при цената на наркотиците на улично ниво в региона няма особена динамика от предходни години: хероин – 60-70 лв./грам; кокаин – 100-120 лв./грам; канабис – 13-16 лв./грам; амфетамин – 70-80 лв./грам; метамфетамин – 50-60 лв./грам; екстази – 22 лв./таблетка.

През 2024 г. в районите на учебните заведения в Габровска област са проведени общо 408 специализирани полицейски операции по превенция на разпространението и употребата на наркотични вещества сред малолетни и непълнолетни лица. Засилените проверки на органите на реда се извършват както в учебно време, така и в почивни, празнични дни и през ваканциите, тъй като училищните дворове и прилежащите училищни терени са утвърдено място за срещи на младежите.

В резултат на осъществяваната активна патрулна и превантивна дейност се отчита тенденция към промяна на местата за разпространение на наркотични вещества и постепенно отдалечаване от училищните райони.

През отчетната година, в близост до учебна сграда, няма установени лица, притежаващи и употребяващи наркотични вещества. Не са установени малолетни или непълнолетни лица – пласьори на наркотични вещества.

В рамките на национална програма „Работа на полицията в училищата“, инспектори от Детска педагогическа стая и служители от други полицейски звена са провели 412 занятия с ученици от училища в Габровска област. Осъществени са 217 срещи в учебните заведения и са проведени 6 родителски срещи, свързани с противодействие на употребата и разпространението на наркотични вещества.

През отчетния период, в ОДМВР-Габрово, в рамките на инициативата „Дни на отворените врати“, са проведени общо 31 срещи с ученици от начална степен на образование.

По данни на Областна дирекция на МВР – гр. Габрово, на територията на община Габрово през 2024 г. са извършени 276 проверки за употреба на наркотични вещества и са установени 30 /тридесет/ водача с отчетен положителен резултат за шофиране след употреба на:

Вид наркотични вещества	Брой установени водачи
Амфетамин	4
Метамфетамин	6
Канабис	11
Амфетамин + Метаамфетамин	3
Опиати	1
Бензодиазепини	1
Амфетамин + Метамфетамин + Канабис	1
Метамфетамин + Канабис	1
Бензодиазепини+Амфетамин+ Метаамфетамин	1
Кокаин	1
Общо	30

ОБЩИНА ГАБРОВО

През 2023 г. са извършени 224 проверки за употреба на наркотични вещества и са установени 44 /четиридесет и четири/ водача с отчетен положителен резултат за шофиране след употреба на наркотични вещества, а през 2022 г. – 150 проверки и 22 /двадесет и двама/ водача, употребили наркотици.

Окръжна прокуратура – Габрово

През 2024 г. в Габровски съдебен район са новообразувани 153 досъдебни производства с предмет „наркотични вещества“. 68 са лицата, привлечени като обвиняеми за престъпления, свързани с наркотични вещества. Прекратени или спрени са 91 досъдебни производства. Внесени в съда обвинителни актове – 50 обвинителни акта, 6 споразумения и 6 досъдебни производства с постановление по 78а от НК с предмет наркотични вещества. Осъдени с влязла сила присъда са 65 лица по 61 осъдителни присъди.

В сравнение с 2023 година се наблюдава както намаление на досъдебните производства /161 през 2023 г./, така и на обвиняемите лица /98 през 2023 г./.

Окръжен и Районен съд – Габрово

През 2024 г. в Окръжен и Районен съд – Габрово са водени 69 наказателни дела, свързани с наркотици, от които 59 дела са приключили с присъди, в това число и споразумения. Осъдени са 62 лица, като са постановени 22 ефективни присъди /затвор/, 29 условни присъди, 10 присъди за обществено полезен труд – глоба. Едно лице е оправдано.

През учебната 2023/2024 г. Окръжна прокуратура - Габрово и Окръжен съд – Габрово работят активно по образователна програма "Съдебната власт — информиран избор и гражданско доверие". Програмата се реализира по споразумение между Висшия съдебен съвет и Министерството на образованието и науката.

През 2024 година съдии от Окръжен съд – Габрово са провели 20 информационни срещи с ученици от 5 до 11 клас на габровските училища.

По време на срещите се дискутират въпроси, свързани с превенция употребата и разпространението на наркотични вещества, с наказателните производства за управление на МПС след употреба на наркотични вещества, с наказанията, които предвижда законът за посочените престъпления.

В рамките на инициативата „Дни на отворените врати“ в Съдебна палата, в Окръжен съд – Габрово е организирана и проведена среща с петокласници от Средно училище „Отец Паисий“.

По достъпен за учениците начин са представени функциите на съда и различните видове разглеждани дела, процесуалните права на страните в съдебните спорове и др.

РЗИ – Габрово

За 2024 г. в Центъра за спешна медицинска помощ - Габрово са регистрирани общо 13 спешни случаи, свързани с наркотици, като 4 от тях са свързани с остра реакция след употреба на опиати и 9 случая с остра реакция след употреба на други наркотици. За сравнение, спешните случаи, свързани с употреба на наркотици през 2023 г. са били 19, а през 2022 г. - 25.

ОБЩИНА ГАБРОВО

През 2024 г. в МБАЛ „Д-р Тота Венкова“ са регистрирани трима пациенти с нефатални спешни случаи, свързани с употреба на наркотици.

В областта на лечението на зависимости към наркотични вещества, детоксикация на зависими в региона се провежда в Отделение за зависимости към Държавна психиатрична болница – Севлиево. По данни на болницата в гр. Севлиево, през 2024 г. лечение са потърсили 30 лица /от които 28 мъже/ с проблемна употреба на психоактивни вещества. От тях 4 лица са потърсили лечение за първи път. Преобладаващите проблемни вещества на употребяващите са канабис и от групата на стимулантите /амфетамини и екстази/.

За 2024 г. в област Габрово няма регистрирани смъртни случаи вследствие употреба на наркотични вещества.

Фондация „Общност в помощ на зависимите“ – гр. Габрово

Фондация „Общност в помощ на зависимите“ е учредена през месец септември 2020 г. като неправителствена организация в обществена полза, чиято цел и задачи са да предоставя в общността консултантски и социални услуги, изцяло насочени към превенция, терапия, рехабилитация и ресоциализация на зависими поведения при пълнолетни лица, техните семейства и близки.

Дейността на Фондация „Общност в помощ на зависимите“ в сферата на лечението и рехабилитацията на зависимости включва две услуги за психосоциална рехабилитация - едната от резидентен, а другата – от нерезидентен тип.

➤ Психосоциална рехабилитация от резидентен тип

През м. април 2021 г. Фондация „Общност в помощ на зависимите“ разкри Терапевтичен център „Св. Илия“, в който се предоставя високопрагова програма за лечение на зависимост от алкохол, наркотични вещества, хазарт, хранителни разстройства. Програмата е резидентна, дългосрочна и прилага световнопризнат и доказан психосоциален терапевтичен модел за рехабилитация и ресоциализация на зависими.

За реализирането на терапевтичните дейности в Центъра Фондация „Общност в помощ на зависимите“ е получила Съгласие по Наредба № 8 от 7 септември 2011 г. за осъществяване на Програма за психосоциална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества, издадено от Министерство на здравеопазването, НЦОЗА - № № 1700/07.06.2024 г.

Екипът на Терапевтичния център включва: ръководител на програмата, психиатър, психолози, социални работници, социални консултанти с личен опит, медицинска сестра, счетоводител и помощен персонал.

През 2024 г. в Програмата за психосоциална рехабилитация от резидентен тип са включени общо 83 пълнолетни лица (66 мъже и 17 жени) с различна продължителност на участие в нея. 21 лица са потърсили лечение за първи път. Възрастовият диапазон на резидентите е от 18 до 65 години.

Относно вида зависимост на постъпилите на лечение в Терапевтичния център – 6 лица са със зависимост от хероин, 17 лица са с проблемно вещество от групата на стимулантите /амфетамини, метамфетамини, екстази/, 8 лица са със зависимост към бензодиазепини, 1 лице е с проблемно вещество канабис, а останалите 51 човека са с полиупотреба /употреба на повече от един вид психоактивно вещество/.

➤ **Психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип**

Фондация „Общност в помощ на зависимите“ разкри и нерезидентна програма за психосоциална рехабилитация „Преоткрий се“, която е получила Съгласие по реда на Наредба № 8 от 7 септември 2011 г. за осъществяване на Програма за психосоциална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества, издадено от Министерство на здравеопазването, Национален център по обществено здраве и анализи – Регистрационен № 1591/20.06.2022 г.

Нерезидентната програма включва индивидуални консултации, индивидуална и групова психотерапия, образователно и професионално ориентиране и подкрепа, превенция на рецидив, дейности за ресоциализация и социална реинтеграция, групи за взаимопомощ и др.

В програма участват два типа потребители на социалната услуга:

1. Лица, които са преминали през Терапевтичен център „Свети Илия“ с. Поповци.
2. Лица, които не са преминали през Терапевтичен център „Свети Илия“ с. Поповци, но са с проблемна употреба или зависимост от психоактивни вещества.

През изминалата година в програмата са включени общо 68 участника, с които са сключени терапевтични договори. От тях мъжете са 52, а жените – 16. Прекъсналите преди изтичане на договорите лица, са 11.

Важна част от дейността на Фондацията е свързана и с работа с родители и близки на зависимите, включени с програмите за психосоциална рехабилитация. Групови срещи с тях се осъществяват регулярно веднъж месечно.

От 2022 г. Община Габрово има договорни отношения с Фондация „Общност в помощ на зависимите“ за предоставяне, като допълващ стандарт, на средства за психосоциална рехабилитация от резидентен и нерезидентен тип, в съответствие с делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели.

За 2022 г. Фондация „Общност в помощ на зависимите“ е получила средства от Община Габрово по държавно делегирана дейност, функция „Здравеопазване“, за психосоциална рехабилитация от резидентен и нерезидентен тип, разпределени към Общински съвет по наркотични вещества Габрово в размер на 138 600 лв.

С РЕШЕНИЕ № 173 от 28.09.2023 год. Общински съвет – Габрово възложи на Фондация „Общност в помощ на зависимите“ да извършва услуга от общ икономически интерес по психосоциална рехабилитация от резидентен и психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип в съответствие с Наредба № 8 от 7 септември 2011 г. за условията и реда за осъществяване на програми за психосоциална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества.

В изпълнение на Решението на Общински съвет – Габрово е сключен Договор № 807-ОбСНВ-23/13.10.2023 г. между Община Габрово и Фондация „Общност в помощ на зависимите“ за възлагане управлението, администрирането и предоставянето на услуга от общ икономически интерес - психосоциална рехабилитация от резидентен и нерезидентен тип в съответствие с Наредба 8 от 7 септември 2011 г. за условията и реда за осъществяване на програми за психосоциална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества. Договорът е със срок до 31.12.2027 г, като ежегодно Възложителят и доставчикът на услугата подписват Допълнително споразумение, в което се определят размера на

ОБЩИНА ГАБРОВО

компенсацията за едно лице, както и броя на лицата, за които се предоставя компенсацията, според държавния бюджет за съответната година.

За 2023 г. Фондация „Общност в помощ на зависимите“ е получила средства по държавно делегирана дейност, функция „Здравеопазване“, за психосоциална рехабилитация от резидентен и нерезидентен тип, разпределени към Общински съвет по наркотични вещества Габрово в размер на 400 500 лв. – за 25 потребителя на услугата психосоциална рехабилитация от резидентен тип и 30 потребителя за услугата психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип.

За 2024 г. Фондация „Общност в помощ на зависимите“ е получила средства по държавно делегирана дейност, функция „Здравеопазване“, за психосоциална рехабилитация от резидентен и нерезидентен тип, разпределени към Общински съвет по наркотични вещества Габрово в размер на 545 250 лв. – за 25 потребителя на услугата психосоциална рехабилитация от резидентен тип и 30 потребителя за услугата психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип.

Делегираните средства, получени от Фондация „Общност в помощ на зависимите“ са целеви, насочени към ползватели на програми за психосоциална рехабилитация, които са включени в базата данни на Национален център по общественото здраве и анализи за резиденциални и нерезиденциални програми за психосоциална рехабилитация, получили съгласие по реда на Наредба № 8 от 7 септември 2011 г. за условията и за реда за осъществяване на програми за психосоциална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества.

С цел осъществяване на контрол върху разходването на публични средства, с Допълнително споразумение № 1 към Договор № 602-ФС-22/21.09.2022 г. Община Габрово изисква от Фондация „Общност в помощ на зависимите“ ежемесечни финансови и технически отчети за резидентната и нерезидентната програма за психосоциална рехабилитация.

III. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

Основните дейности на екипа ОбСНВ и ПИЦ са насочени към превенция употребата на наркотици чрез активното и целенасочено включване на училището и младите хора в дейности за информиране относно рисковете от употреба на психоактивни вещества, развиване на социални умения и компетенции, формиране на нагласи за здравословен начин на живот, повишаване на гражданската активност, както и предлагане на алтернативна ангажираност за свободното време.

РЕАЛИЗИРАНИ ДЕЙНОСТИ

- 1. Програми и кампании, разработени и реализирани от Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово**

1.1. ПРОГРАМИ

1.1.1. НАЦИОНАЛНИ ПРЕВАНТИВНИ ПРОГРАМИ

Габрово е един от градовете в България, в който през учебната 2019/2020 година стартира пилотното изпълнение на две Национални програми за превенция употребата на психоактивни

ОБЩИНА ГАБРОВО

вещества. В ОУ „Неофит Рилски“ е въведена превантивна програма „Кодово име „Живот“, насочена към ученици 5-7 клас, а в ПГТ „Пенчо Семов“ – превантивна програма „От връстници за връстници“, обхващаща учениците от 8 до 11 клас. Основна цел на превантивните програми е предотвратяване употребата на психоактивни вещества и утвърждаване на здравословен начин на живот сред подрастващите.

Програмите са разработени от екипи на Националния център по наркомании, съвместно със специалисти от Превантивно-информационните центрове в страната, и одобрени за прилагане от Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката

И двете програми използват предимно интерактивни методи и подходи и са насочени към развиване на социални и личностни умения и формиране на нагласи за живот, свободен от зависимости.

В Националните превантивни програми, освен обучения на ученици, са предвидени и информационни срещи с родители и учители, което е предпоставка за тяхната ефективност и възможност за обхващане на всички заинтересовани страни в процеса на превенция на рисковото поведение на учениците.

Габрово е единствения град в страната, в който двете Национални програми са въведени във всички учебни заведения от учебната 2023/2024 г., в минимум една паралелка.

• **Национална програма „Кодово име „Живот“**

След взето в началото на учебната 2023/2024 г. решение двете национални превантивни програми - „Кодово име Живот“ и „От връстници за връстници“, да бъдат въведени във всички училища в Габрово и съгласно методиката за тяхното прилагане, занятията по национална програма „Кодово име Живот“ стартираха през месец февруари в 8 учебни заведения, както следва: ОУ „Ран Босилек“, ОУ „Неофит Рилски“, ОУ „Христо Ботев“, ОУ „Иван Вазов“, ОУ „Св.Св. Кирил и Методий“, СУ „Райчо Каролев“, СУ „Отец Паисий“ и ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“.

Програмата се реализира в по една паралелка от випуск, като в по-голямата част от учебните заведения занятията се водят от училищни специалисти, преминали обучение по нейното прилагане, а в две от училищата – ОУ „Христо Ботев“ и ОУ „Иван Вазов“, часовете се провеждат от представители на Превантивно-информационния център.

Във всички училища са проведени информационни срещи с родители на петокласници, на които е представена информация за целта и същността на програмата, темите и методите, чрез които се реализират занятията.

От представител на ПИЦ-Габрово е проведена среща на тема „Достъпните легални психоактивни вещества и ролята на родителите в превантивния процес“ с родителите на ученици от 5 клас в ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, включени в обучението по програма „Кодово име Живот“. Срещата е осъществена, след заявено желание от страна на родителите да бъдат разширени познанията им, свързани с превенция на употребата на наркотици.

В началото на учебната 2024/2025 година с педагогическите специалисти, реализиращи програмата в съответните училища, е проведена работна среща, на която са обсъдени въпроси, свързани с по-нататъшното провеждане на занятията. От страна на всички училищни екипи е изразена готовност за продължаване на работата по прилагане на програма „Кодово име Живот“, съгласно разработеното „Ръководство“, като по отношение на цялостното изпълнение на задачите, заложи в програмата, се отчита затруднение при провеждане на предвидените срещи с родители.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Повече за програмата и нейната реализация може да намерите в сайта на ОбСНВ и ПИЦ:
<https://prevention.gabrovo.bg/natsionalna-programa-kodovo-ime-zhivot/>

• **Национална програма за универсална превенция срещу употребата на психоактивни вещества в гимназиален курс „От връстници за връстници“**

В изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците 2020-2024 г. и Плана за сътрудничество и координация между институциите в реализиране на дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в област Габрово, ПИЦ Габрово продължава да работи по изпълнение на дейности в рамките на Национална програма за универсална превенция на употребата на психоактивни вещества „От връстници за връстници“.

Дейностите по програмата са насочени към три целеви групи - ученици от 8 до 11 клас, техните родители и педагогически специалисти.

През календарната 2024 година приключи първият пълен цикъл на изпълнението ѝ ПГТ „Пенчо Семов“.

Националният център за обществено здраве и анализи изготви междинна оценка на ефективността на национално ниво, която беше представена по време на XVIII национална конференция по проблемите на превенцията на употребата и злоупотребата с наркотични вещества /месец юни, гр. Габрово/.

От началото на учебната 2023-2024 година до края на отчетния период, Националната програма „От връстници за връстници“ се реализира в четири от габровските гимназии и средни училища:

- Национална Априловска гимназия – в 8^в и 9^в клас;
- ПГТ „Пенчо Семов“ – в 8^а, 9^а, 10^а и 10^б, 11^а и 11^б клас;
- ПТГ „Д-р Никола Василиади“ – 8^в и 9^в клас;
- СУ „Отец Паисий – 8^а и 9^а клас.

Проведени са общо 51 учебни модула, обхванати са 12 класа, с 245 ученика от 8 до 11 клас.

Програмата се реализира от екипи педагогически специалисти, които преминаха специализирани обучения за прилагане на програмата, съвместно с доброволчески клубове от ученици и специалистите от Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово. Екипът на ПИЦ оказва редовна методическа подкрепа на педагогическите специалисти и се организират работни срещи за проследяване на напредъка по изпълнение на програмата.

За подготовката на доброволците от учебните заведения, ПИЦ – Габрово организира базисни обучения за работа по подхода „Връстници обучават връстници“ и практическа подготовка на учениците за реализиране на учебните модули, заложили за изпълнение в програмата. В резултат на това, във всяко от училищата, които прилагат програмата в гр. Габрово, има обучен доброволчески екип за работа по превенция на употребата на ПАВ. Предстоят надграждащи обучения за разширяване на доброволческите екипи и повишаване на капацитета им.

ПГТ „Пенчо Семов“ се отличава като единственото училище, което успя да реализира два от допълнителните модули на национална програма „От връстници за връстници“ – креативно събитие – кулинарна надпревара "Нашето предизвикателство", на която специален гост бе заместник областният управител Иван Любомиров, както и обучение на педагогическите специалисти и класни ръководители за актуалните тенденции по отношение на употребата на ПАВ от юноши.

<https://prevention.gabrovo.bg/tematichna-sreshta-s-uchiteli-ot-pgt-pencho-semov/>

<https://prevention.gabrovo.bg/nasheto-predizvikatelstvo-kreativno-ekipno-sarevnovanie/>

Работата с родители е основен и много важен компонент на превантивната програма. Основно затруднение при изпълнението на Национална програма „От връстници за връстници“ е именно организирането на тематични родителски срещи, които са планирани по две в учебна година. За календарната 2024 година са проведени едва две такива срещи с родители в ПТГ „Д-р Никола Василиади“ и в Национална Априловска гимназия.

Повече за програмата и нейната реализация може да намерите в сайта на ОБСНВ и ПИЦ:

<https://prevention.gabrovo.bg/natsionalna-programa-ot-vrastnitsi-za-vrastnitsi/>

1.1.2. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ИНФОРМИРАНИЯТ ИЗБОР“

Основна задача на ОБСНВ и ПИЦ е да търсят подходящи, атрактивни и иновативни форми и методи, с които да информират за опасностите от употребата на наркотични вещества, да развиват личностните и социални умения на подрастващите, да формират нагласи за здравословен начин на живот и предлагат позитивни алтернативни на рисковото поведение.

В дейността си сред младите хора специалистите от ОБСНВ и ПИЦ се основават на принципите на позитивната превенция, концентрираща се върху засилване на протективните фактори, откриване на потенциала на личността и развиване на позитивните житейски умения у децата и младежите, както и откриване и подпомагане на резервите и потенциала на семейната и училищна среда.

Основавайки се на посочените принципи и подходи, ОБСНВ и ПИЦ имат разработена мултимодулна превантивна програма „Информираният избор“, с основна цел ограничаване на проблема с употребата и злоупотребата с наркотични вещества и рисковото поведение сред младите хора.

През 2024 г., в рамките на превантивна програма „Информираният избор“ са реализирани следните дейности:

- **Проведени са 42 занятия в 7 училища в Габрово:** НУ „Васил Левски“, ОУ „Ран Босилек“, ОУ „Иван Вазов“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, ПТГ „Пенчо Семов“, ПТГ „Д-р Н. Василиади“ и ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“. Обхванати са над **881 ученици от 4 до 12 клас**, като сред най-предпочитаните за дискусия теми при учениците от прогимназиална степен са „Употреба на енергийни напитки и райски газ – рискове и заблуди“, „Зависимост към интернет – причини и последици“ и „Легални психоактивни вещества – рискове и последици“, а за гимназистите – „Митове и факти за наркотиците“, „Рискове и последици от злоупотребата с Интернет“, „Конформизъм, асертивно поведение и групов натиск“, „Видове ПАВ и последици от тяхната употреба“, „Рисково поведение. Рискови ситуации“ и др.
- Наред с обученията на ученици, на младежи-доброволци и на членове на ученическите самоуправления, екипът на ПИЦ е ангажиран с провеждане на обучения и на представители на спортни клубове. **През ноември, по покана на Димитър Тодоров - треньор на баскетболен клуб „Чардафон“ - Габрово, е проведена тематична среща с младите баскетболисти.** В интерактивния тренинг по превенция на рисковото поведение в юношеска възраст се включиха повече от 20 младежи, които активно участваха в дискусия за вредата от употребата на психоактивни вещества. Присъстващите отчетоха,

ОБЩИНА ГАБРОВО

че тази тема винаги е актуална и определиха спорта като алтернативата, която дава на тийнейджърите всичко от което имат нужда – приемане, приятелство и подкрепа, здравословна среда, увереност, емоционални преживявания и усещане за пълноценност.

<https://prevention.gabrovo.bg/tematichen-trening-s-mladezhite-ot-bk-chardafon-gabrovo/>

- Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово организира **специално за младите хора на Узана Поляна фест превантивно - информационна зона „Код: червено“**, разположена в пространството на Младежки център Габрово. Основните теми, за които посетителите на информационната зона получиха информация, бяха как да се забавляваме отговорно и разумно, какво трябва да знаем, за да не попаднем в рискова ситуация вследствие на употреба и как горещите летни температури засилват неблагоприятните ефекти от употребата на психоактивни вещества. Специалисти от ПИЦ – Габрово отговаряха на въпроси на младежите и развенчаваха митове за някои от най-популярните наркотични вещества, за отговорната консумация на алкохол, за рисковете от употреба на райски газ, канабис и синтетичните нови психоактивни вещества. Гостите на информационната шатра имаха достъп и до информация относно възможностите за професионална помощ, в случай че употребата вече е проблем. Симулационни очила за ефекта от употребата на алкохол и наркотици върху уменията за шофиране също бяха предоставени на участниците, с цел натрупване на достатъчен набор от знания и умения за превенция на рисковите ситуации на пътя.

Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център към него са създадени в съответствие със Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсори. В тази връзка, дейностите следва да са насочени към превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, включени в забранителния Списък I "Растения и вещества с висока степен на риск за общественото здраве поради вредния ефект от злоупотребата с тях, забранени за приложения в хуманната и ветеринарната медицина" на Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата, като наркотични.

През последните години обаче все повече нарастват проблемите с т.н. поведенчески зависимости сред подрастващите – хазарт, компютърна и екранна зависимост, хранителни разстройства. От друга страна, все по-широко разпространени и съответно все по-използвани са вещества, които са легални, но водят до сериозни физически и психически проблеми при деца и младежи – снус, вейп, различни „дизайнерски“ продукти с неизвестен произход и състав.

Всичко това налага превантивната дейност да бъде адаптирана към актуалните заплахы и проблеми на подрастващите и освен по темата „наркотици и зависимости“, програмите на ПИЦ-Габрово за работа както с ученици, така и родители, включват и информационни модули за легалните психоактивни вещества и поведенчески зависимости.

Превенцията на рисковото поведение сред подрастващите, прилагана от екипа на ПИЦ – Габрово, е водена и от разбирането за комплексна/интегративна превенция, предлагаща цялостен поглед върху различните форми на заплахы в годините на развитие на младия човек и върху подобряване на неговите житейски умения. Различните видове проблемно поведение – употреба на психоактивни вещества, хранителни разстройства, хазарт, прекомерно използване на социални мрежи и компютърни игри, насилие и агресия, престъпност, училищни неуспехи, са свързани помежду си. Причините за тях са сходни и следва да бъдат третираны като различни симптоми с един и същ източник на проблемите при тийнейджърите.

ОБЩИНА ГАБРОВО

1.1.3. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „СПРИ! ДРОГА НА ПЪТЯ“

Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център към Община Габрово, съвместно със служителите от сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР – Габрово, стартираха през учебната 2017/2018 г. превантивна програма „Спри! Дрога на пътя!“ за повишаване на информираността на учениците в 11-ти и 12-ти клас относно рисковете при шофиране след употреба на психоактивни вещества.

Превантивна програма „Спри! Дрога на пътя!“ е одобрена за реализиране от Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката, като отговаряща на изискванията на Наредба № 6 от 11.04.2014 г. за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества, както и на европейските стандарти за качество на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании.

„Спри! Дрога на пътя!“ е включена като стратегическа задача и в Плана за сътрудничество и координация между институциите в реализиране на дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в област Габрово. Реализира се за шеста поредна година от ПИЦ – Габрово в партньорство с инспектори от сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР – Габрово.

Основна цел на програмата е превенция на рисковото поведение, свързано с шофиране след употреба на психоактивни вещества. Учениците се включват в два учебни модула по 45 минути и имат възможност за участие в публична, креативна кампания в подкрепа на каузата за намаляване броя на водачите, шофиращи след употреба на психоактивни вещества.

За календарната 2024 година само едно учебно заведение на територията на област Габрово – ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, е подало заявка за включване на свои ученици в дейностите по програмата. Обхванати са общо 42 ученика, от 11 г и 12 б клас.

През 2024 година срокът на одобрение за изпълнение на програмата изтече и ПИЦ – Габрово изготви окончателен доклад, който беше изпратен към Национален център за обществено здраве и анализи към Министерство на здравеопазването. След извършена проверка програмата беше приета като успешно изпълнена и получи разрешение за подновяване.

Повече за програмата: <https://prevention.gabrovo.bg/spri-droga-na-patya/>

1.1.4. ЛИДЕРСКА МЛАДЕЖКА ПРОГРАМА НА ОБСНВ И ПИЦ

Лидерската програма има за основна цел предотвратяване, отлагане или намаляване на употребата на психоактивни вещества чрез превантивни дейности в училищна и извънучилищна среда, реализиращи се с подкрепата на младежи-доброволци от 12 до 29 години.

Лидерската програма на ОБСНВ и ПИЦ - Габрово е одобрена за реализиране от Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката, като отговаряща на изискванията на Наредба № 6 от 11.04.2014 г. за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества, както и на европейските стандарти за качество на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании.

Съвременните изследвания категорично посочват, че превенцията от връстници е най-ефикасният подход при осъществяване на превантивните програми. В тийнейджърска възраст обикновено младежите са на етап в емоционалното си развитие, в който изживяват криза на доверието към възрастните /в т.ч. и родителите/ и започват да търсят идентификация в групите от

ОБЩИНА ГАБРОВО

връстници. Поведението и нормативните убеждения на връстниците стават за подрастващите много по-достоверни и атрактивни като модел за собственото поведение.

Реализирането на Лидерската програма спомага за:

- Интегриране и активизиране на училищната среда;
- Промоция на здравословния стил на живот;
- Ранно разпознаване на проблемите на младежите, свързани с рисково поведение: употреба на психоактивни вещества, агресия, насилие и др. и тяхното решаване;
- Изравняване на шансовете за участие в живота на училищната общност на учениците от рискови групи – с дисфункционални семейства, с риск от отпадане от образователната система, слаба мотивация за учене, ниска успеваемост, участие в неформални групи с противообществени прояви и т.н.;
- Откриване, активизиране и развиване на собствения потенциал на младия човек;
- Създаване на реално действаща и трайна система за взаимопомощ, подкрепа и комуникация между младите хора и механизъм за ограничаване на негативните явления сред младежите в училищна и извънучилищна среда.

През 2024 г. към ПИЦ – Габрово има сформирани доброволчески екипи, в които активно се включват около 10 младежи от ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, Национална Априловска гимназия и ПГТ „Пенчо Семов“. С тях екипът на ПИЦ провежда ежеседмични срещи, на които се планират и организират дейности с участието на доброволците.

Реализирани дейности с участието на доброволците в рамките на Лидерската програма през 2024 г.:

- Участие на доброволците към ПИЦ в организиране и провеждане на здравно-образователно състезание „Ваканция, здравей! Да играем безопасно!“, в което младежите участваха като водещи в различни тематични зони;
- Участие в Първа Национална младежка конференция за младежи – доброволци към ПИЦ от страната;
- Тематична среща на доброволците към ПИЦ – Габрово с младежи от Фондация "Общност в помощ на зависимите", които са преминали първи етап на лечение и са в процес на ресоциализация;
- Участие в събитие по повод Великден – изработване на сувенири, боядисване на яйца и посещение на Преходното жилище на Фондация „Общност в помощ на зависимите“;
- Участие в дейностите по проект “Аз и моята сянка”, съвместно с доброволци от БМЧК - Габрово и младежи от Фондация “Общност в помощ на зависимите”;
- Участие в провеждането на събитие – форум театър за ученици от 8-11 клас по повод Деня на психичното здраве;
- Участие в инициативите по превантивна програма „Заедно извън час“;
- Участие в провеждането на Коледен куиз – инициатива в рамките на превантивна програма „Заедно извън час“;
- Участие в посещение на Терапевтичен център „Свети Илия“ по повод Международния ден на доброволеца;
- Участие в празнично събитие по същия повод, съвместно с доброволци към Младежки център и БМЧК-Габрово;

ОБЩИНА ГАБРОВО

- Участие на част от доброволците в Дневен лагер „Приеми ме на село“ и в „Приеми ме на село – Завръщане“ с деца и младежи от българската общност в Румъния;
- По инициатива на младежите – доброволци към ПИЦ-Габрово и с участието на младежи от Румъния, участвали в „Приеми ме на село - Завръщане“, е заснет видеоматериал за смисъла и удовлетворението от доброволчеството, и др.

Повече за програмата: <https://prevention.gabrovo.bg/liderska-programa/>

През 2024 г. двама доброволци към ПИЦ/ОбСНВ подадоха своите документи за участие в ежегодния Младежки форум на Службата за борба срещу наркотиците и престъпността на ООН (UNODC) 2025 и бяха допуснати до интервю с представител на МЗ. И двамата - Радослав Иванов и Мария Димитрова, успяха да преминат с отличен резултат първия етап на оценка, след което бяха допуснати и до втори етап, който се проведе от служители на Службата за борба срещу наркотиците и престъпността на ООН (UNODC). В резултат на проведените интервюта и оценка на документи, доказващи опит в дейности, свързани с превенция на зависимостите, Радослав Иванов получи одобрение и официална покана за участие във Форума като представител на българската делегация в ежегодния Младежки форум на Службата за борба срещу наркотиците и престъпността на ООН (UNODC) 2025, който ще се проведе на 10 – 12 март 2025 г. във Виена, Австрия.

Целта на форума е да се направи обмен на идеи и виждания на младите хора за превенция на употребата на наркотични вещества и промоция на здравето. Ежегодно държавите - членки на Организацията на обединените нации номинират младежки лидери, които се ангажират с политики, нови визии, послания и перспективи срещу ограничаването на глобалните зависимости. Във форума вземат участие над 200 младежки лидери, работещи по превенцията на употребата на наркотици, които представят добри практики от своите държави.

1.1.5. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ЗАЕДНО ИЗВЪН ЧАС“

Превантивна програма „Заедно извън час“ е одобрена за реализиране от Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката, като отговаряща на изискванията на Наредба № 6 от 11.04.2014 г. за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества, както и на европейските стандарти за качество на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании.

Програмата е една от най-атрактивните и успешни превантивни програми, реализираща се за шеста поредна година и привличаща много желаещи за включване младежи.

Нейна основна цел е превенция на рисковото поведение сред младежите и промотиране на здравословен начин на живот чрез спорт, туризъм, изкуства и неформално образование. „Заедно извън час“ представя на участниците различни възможности за оползотворяване на свободното време в Габрово и околността.

През 2024 г. са реализирани следните събития по Програма „Заедно извън час“:

- Организиране на еднодневно събитие за младежи от Габрово – туристически поход, творческа работилница по рисуване и спортни дейности в местността „Узана“. Участието на децата в проведените интерактивни занимания с превантивна насоченост им

ОБЩИНА ГАБРОВО

предостави възможност за придобиване на нови знания, социални умения, като здравословна алтернатива за свободното време през лятната ваканция;

- Организиране на забавно-развлекателна игра – Куиз „Заедно извън час“ с участието на 50 младежи - представители на ученическите самоуправления на 7 габровски и 2 севлиеви училища: Национална Априловска гимназия, ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, ПТГ „Д-р Н. Василиади“, ПГТ „Пенчо Семов, СУ „Райчо Каролов“ и СУ „Отец Паисий“ от Габрово, както и от ПГ „Марин Попов“ и ПГМЕТ „Ген. Иван Бъчваров“ от Севлиево. Състезателите демонстрираха знания по въпроси от областта на литературата, спорта, музиката и филмовото изкуство.

Повече за програмата може да намерите тук: <https://prevention.gabrovo.bg/zaedno-izvan-chas/>

1.1.6. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ПРИЕМИ МЕ НА СЕЛО“

През 2024 г. инициативата на Община Габрово „Приеми ме на село“ бе реализирана за единайсета поредна година. Основните ѝ цели са:

- Съхраняване и популяризиране на живото културно наследство на нашия народ – традиции, обичаи, фолклор, занаяти и ценности, чрез предаване на знания и опит от възрастното на младото поколение, в автентична за българската култура среда;
- Облагорождаване на малки населени места чрез доброволен труд.

Дейностите, които се осъществяват в рамките на „Приеми ме на село“, са в няколко направления: Кулинарно наследство; Фолклорни традиции; Традиционни занаяти; Селски бит и Доброволчески труд за облагораждане на селата.

През 2024 г. бяха осъществени следните дейности:

Дневен лагер „Приеми ме на село“ за младежи на възраст 15-18 г. от Габрово.

В рамките на едноседмичния дневен лагер, от 15 до 19 юли, 17 младежи от Габрово, Севлиево и София гостуваха на читалищата в селата Донино, Стоевци и Новаковци.

В село Донино участниците се разходиха до една от забележителностите на селото – вековно, ударено от гръм дърво, където всяка година местните жители правят водосвет и вярват, че този ритуал ги пази от природни бедствия и злополуки. В програмата бе включено и посещение в местната кравеферма и дегустация на произведените там продукти – сирене и кашкавал.

В помощ на НЧ "Христо Ботев-1929 г." – село Донино младежите боядисаха мебели и дограма в сградата на читалището, а част от тях се включиха и в урок по плетене на две куки.

В село Стоевци участниците имаха полезни и вълнуващи срещи с двама възрастни жители на селото. При пчеларя дядо Христо Кунчев научиха интересни факти за занаята „пчеларство“ и отблизо видяха как се произвежда пчелен мед. А при 83-годишния дядо Продан имаха възможността да омесят и опекаат на автентична пещ традиционни пърленки.

Читалището в село Новаковци бе подготвило разнообразна програма за 3-те дни, в които гостуваха участниците в „Приеми ме на село“ - викторина за българските традиции, уроци по бродирание на шевици и плъстене на вълна, приготвяне на домашно кисело мляко и сирене, народни песни и танци с местната фолклорна формация.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Въпреки горещините младежите успяха да окажат ценна помощ - прибиране и подреждане на дървата в читалището, боядисване на парапета на моста и на мебели в кметството, почистване и маркиране на пътен участък в селото.

През лятото на 2024 г. се роди една нова форма на „Приеми ме на село“ – „Приеми ме на село – Завръщане“ и с това се изпълни една отдавнашна идея и мечта – включване на деца и младежи от български общности в чужбина в инициативата на Община Габрово за опознаване и съхраняване на културното ни наследство.

„Приеми ме на село – Завръщане“ с участието на деца и младежи от българската общност в Румъния.

От 28 юли до 3 август 10 деца и младежи от Румъния и 11 техни връстници от Габрово участваха в първото издание на „Приеми ме на село – Завръщане“.

Макар и родени извън пределите на България, румънските гости са с български корени и посещават Българско неделно училище „Йордан Йовков“ към посолството на страната ни в Букурещ.

За повечето от тях това беше първа среща с родината на техните баби и дядовци. Огромно бе желанието им да научат по-добре българския език, да опознаят българските традиции, обичаи и фолклор, да се докоснат до автентичната атмосфера на българското село, да опитат и да приготвят сами традиционни наши ястия. И не на последно място – да създадат първите си приятелства с българчета – с нашите младежи от Габрово.

Програмата на „Приеми ме на село – Завръщане“ включваше:

- Гостуване на НЧ „Христо Ботев – 2008“ – село Гарван, където участниците квасиха мляко, правиха домашно сирене, месиха и пекоха пърленки, плетоха плет от вършини, правиха фигури от сено и шарени солнички, опитаха как се прави кене – дантела с игла, изучаваха народни хора;
- Гостуване на НЧ „Дядо Стойно – 1927“ – село Поповци, където изработваха кукли от беленица, плъстиха вълна и играха традиционни игри от миналото;
- Гостуване на НЧ „Просвета – 1931“ – село Новаковци, където посетиха музея в читалището, учиха се на тъкачество, изучаваха народни песни, носиха вода с менци и кобилица, посяха си в саксия люти чушки, за спомен от селото;
- Посещение на Музея на образованието, Соколски манастир и РЕМО „Етъра“.

Участието на деца и младежи от Румъния в „Приеми ме на село“ сложи началото на много приятелства между участниците и положи основите на устойчиво партньорство с българската общност там.

Благодарение на дейностите в „Приеми ме на село“, насочени към опознаване на културното ни наследство, родените извън страната ни сънародници имат възможността да се върнат към корените си и да съхранят българската си идентичност. И именно чрез нашите традиции, обичаи, занаяти и фолклор да усетят магията на българското село и да бъдат горди с българския си произход.

На 15 септември, по покана на Асоциация „Български извори“ представители на ОбСНВ/ПИЦ взеха участие в откриването на първата учебна година на Българско Неделно училище „Трите Чешми“ в село Извоареле, Румъния. Жителите на селото са почти изцяло с български произход и от няколко години, с подкрепата на Асоциация „Български извори“, активно работят за съхраняване на българската идентичност чрез изучаване на българския език и

ОБЩИНА ГАБРОВО

традиционната ни култура. Няколко деца и младежи от това село също бяха сред участниците в „Приеми ме на село“.

Благодарение на усилията на Асоциация „Български извори“, през учебната 2024/2025 година в село Извоареле бе открито второто в Румъния Българско Неделно училище. По време на официалната церемония бе прочетено приветствие от името на кмета на Община Габрово към децата, родителите и учителите в БНУ „Трите чешми“.

На събитието присъстваха посланикът на Република България в Румъния Н.Пр. Радко Влайков, Огнян Илиев – първи секретар на посолството, кметът на село Извоареле, отец Михаил от русенската епархия, директорът на БНУ „Йордан Йовков“ в Букурещ – Надежда Кула и преподаватели в същото училище, Маргарита Стоянова и представители на читалището в село Гарван, представители на Български младежки форум, родители и близки на учениците.

На събитието присъства и екип на румънската национална телевизия.

В словото си посланикът на Република България благодари на Община Габрово за включване на деца от българската диаспора в „Приеми ме на село“, изрази възхищението си от инициативата и колко ценна е тя именно за българчета, живеещи извън пределите на страната. Бе връчено и благодарствено писмо от Н.Пр. Радко Влайков до кмета на Община Габрово.

Благодарност към Община Габрово изразиха и от Асоциация „Български извори“, от кмета на село Извоареле, от директора на НБУ „Йордан Йовков“.

„Приеми ме на село – Завръщане“ е една от посоките, в които инициативата ще се развива и през настоящата 2025 г.

Повече за програма „Приеми ме на село“ може да намерите на сайта: <https://www.priemimenaselo.eu/> и тук: <https://prevention.gabrovo.bg/priemi-me-na-selo/>

1.1.7. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „МАТИК“

С цел повишаване ефективността на работа в областта на превенция употребата на наркотични вещества и рисковото поведение сред младите хора, екипът на Общинския съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център към Община Габрово насочи усилията си към предлагане и прилагане на нови методи, техники и подходи за въздействие върху подрастващите, а именно – превенция чрез изкуство.

От м. ноември 2022 г. стартираха дейности по нова Програма за превенция на рисковото поведение, развиваща емоционалната интелигентност, личните и социални умения на младите хора, както и тяхната креативност и творчески заложби, наречена **„МАТИК – Младежко Ателие за Творчество И Креативност“**.

Превантивна програма „МАТИК“ има за цел да стимулира творческия потенциал на подрастващите; да открива и стимулира положителните им качества; да развива лидерски умения и умения за работа в екип. Програмата способства за намаляване на тревожността и стреса и повишаване на увереността на децата и младежите.

Програма „МАТИК“ включва дейности в три модула:

Модул 1 - Арт ателие - Работи се с различни изобразителни материали - рисуване, апликиране, работа с глина, работа с природни материали, декупаж, изработване на колажи, плетене, както и различни игри, упражнения, работа с карти, терапевтични приказки и други средства и методи за изграждане на социални умения.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Модул 2 - Фотоателие – Участниците получават задачи на различни теми и се изработват колажи със снимки, вестници и списания, плакати, макети и др.

Целева група по Модул 1 и 2 са деца на възраст от 11 до 13 години.

Модул 3 – Кино работилница – Прожектират се игрални филми, свързани с проблемите на младите хора, които са последвани от дискусии.

Целева група по Модул 3 младежи на възраст от 14 до 17 години.

През 2024 г. са се провели 3 тематични занятия по Модул 1, с участието на деца на възраст 12- 19 г. Първата среща бе насочена към развиване на социални умения – общуване, споделяне, работа в екип, толерантност. Втората и третата среща провокира креативността и творческите заложби на децата – изработваха се валентинки, картички и сърца с различни арт материали по случай дена на любовта.

1.1.8. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ЗДРАВЕЙКО“

ОбСНВ и ПИЦ имат разработена превантивна програма „Здравейко“, насочена към деца на възраст 7-11 години, която е получила Съгласие за осъществяване на програма за превенция на употребата на наркотични вещества с Рег.№ 222/18.04.2018 г., в съответствие с Наредба № 6 от 11.04.2014 г, издадено от Министерство на образованието и Министерство на здравеопазването.

Основна цел на програмата е стимулиране на здравословния начин на живот сред подрастващите, развиване на личностни и социални умения и формиране на здравна култура, която да стане основа и източник на здравословен начин на живот и предпоставка за ефективна профилактика на рисковото поведение сред юношите, в това число и употребата на наркотични вещества.

„Здравейко“ акцентира върху компонентите на здравословния начин на живот, включващи дневен режим, лична хигиена, здравословно хранене, спорт и туризъм, двигателна култура, запознаване с рисковете от различни зависимости – компютърни игри, телевизия, употреба на алкохол, цигари, наркотични вещества.

Проблемът за здравното възпитание на децата е първостепенен и обучението в здравословен начин на живот се третира като една от основните образователни цели. Здравето на човека и в частност на детето включва три основни компонента, които са неотделими един от друг. Това са физическото здраве, което позволява на детето да играе и да се храни пълноценно; психическото здраве, благодарение на което детето може да мисли, изразява емоциите си и да развива своята личност; социалното здраве, което е възможно единствено при общуване с други хора.

Това са и трите основни компонента, заложи в основата на превантивна програма „Здравейко“:

- Здравословно хранене и лична хигиена – първи модул „Здравейко– ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ“;
- Спорт и двигателна култура - втори модул – „ЗДРАВЕЙКО СПОРТУВА“;
- Емоционална интелигентност и социално здраве - трети модул – „ПРИЯТЕЛИТЕ НА ЗДРАВЕЙКО“.

Програмата се осъществява в училищна среда, по време на следобедните занятия на учениците 1-4 клас или по време на Летните занимания, под формата на игри и чрез

ОБЩИНА ГАБРОВО

интерактивни методи и техники, съобразени с целевата група - отборни игри, игри със състезателна и познавателна цел, игри за доверие, екипност, толерантност, креативност и др.

През 2024 година програма „Здравейко“ е реализирана през м. юни, по време на Летните занимания, като екипът на ОБСНВ и ПИЦ е провел: 2 занимания с ученици от ОУ „Св.Св. Кирил и Методий“, 1 занимание с ученици от ОУ „Христо Ботев“, 3 занимания с ученици от СУ „Отец Паисий“, 1 занятие с ученици от ОУ „Иван Вазов“, 2 занимания с ученици от НУ „Васил Левски“.

Общият брой на децата, включени в превантивна програма „Здравейко“ за 2024 г., е 160 деца.

Повече за превантивна програма „Здравейко“ може да намерите тук:

<https://prevention.gabrovo.bg/zdraveyko/>

1.1.9. ПРОГРАМА ЗА СЕЛЕКТИВНА ПРЕВЕНЦИЯ В ЦНСТ ЗА МЛАДЕЖИ БЕЗ УВРЕЖДЕНИЯ

В изпълнение на Стратегическа задача 1.2. Разработване и прилагане на ефективни програми за селективна и индикативна превенция от Националната стратегия за борба с наркотиците 2020 – 2024 г., през 2022 година екипът на ПИЦ – Габрово започна реализирането на програма за селективна превенция с потребителите на ЦНСТ за младежи без увреждания в Габрово.

Основна цел на дейностите по селективна превенция е да се предотврати възникването или усложнението на здравно-социални последици, свързани с употреба на наркотици (включително алкохол) сред деца и младежи от идентифицирани уязвими групи, за които има висок риск от развитие на проблемна употреба и зависимост, чрез ранно установяване, превантивна намеса и психологична подкрепа.

Съвместната работа на ПИЦ – Габрово и ЦНСТ стартира през 2022 година и продължава до момента. Благодарение на изградената доверителна връзка с екипа на ПИЦ, част от потребителите на ЦНСТ през цялата година посещават в удобно за тях време офиса на ПИЦ и обсъждат текущи свои проблеми с екипа.

През месец февруари 2024 г. в ПИЦ – Габрово се проведе тематичен тренинг с потребителите на ЦНСТ на тема „Рискове и последици от употребата на райски газ“. Програмата на обучението се базира на три модула – информационна част, дискусия по видео материал, свързан с темата, и интерактивни упражнения за социални умения.

Употребата на диазотен оксид е опасна и актуална тенденция сред младежите, която вече се разпростира извън нощните клубове и заведения. Има данни, че нередко се случва и в района на учебните заведения. Въпреки че веществото не е включено все още в списъците на растенията и веществата по смисъла на чл. 3, ал. 2 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсори (ЗКНВП), употребата му с развлекателна цел крие сериозни рискове за физическото и психическото здраве на подрастващите.

1.2. ПРЕВАНТИВНИ ДЕЙНОСТИ НА ОБСНВ и ПИЦ – ГАБРОВО НА ОБЛАСТНО НИВО

Съгласно чл. 15, ал. 6 от Закона за контрол върху наркотични вещества и прекурсори Общинските съвети по наркотични вещества и прекурсори и Превантивни-информационните

ОБЩИНА ГАБРОВО

центрове следва да извършват методическа и превантивни дейности в общините, които не са областни центрове.

На областно ниво през 2024 г. ОБСНВ и ПИЦ – Габрово са реализирали следните дейности:

1.2.1. Обучения на родители

През 2024 година ПИЦ-Габрово продължи да работи по организирането на информационни срещи с родители на ученици от прогимназиална и гимназиална степен. Проведени са 2 тематични срещи в Дряново - с родители на ученици от ПГИТ „Рачо Стоянов“ и СУ „Максим Райкович“ /с участието на инспектор Детска педагогическа стая при РУ-Дряново/, и една среща с родители на ученици от СУ „Васил Левски“-гр. Севлиево.

Срещите целят родителите да бъдат запознати с актуална информация за видовете психоактивни вещества, към които тийнейджърите проявяват любопитство, за рисковете и последиците за здравето от тяхната употреба, както и за наказателната отговорност, която носят малолетните и непълнолетните при прояви на рисково поведение, свързано с употреба, притежание и разпространение на наркотични вещества. В дискусиите се засягат въпроси за изграждане и поддържане на емоционалната връзка родител-дете, за нуждата от открити разговори и споделяне, и за методите на позитивната превенция на рисковото поведение при подрастващите.

<https://prevention.gabrovo.bg/poredni-sreshti-s-roditeli-na-tema-mladite-hora-i-narkotitsite/>

<https://prevention.gabrovo.bg/akademia-za-roditeli/>

1.2.2. Обучения на педагози

По покана на ръководството на ПГМЕТ "Ген. Иван Бъчваров" - гр. Севлиево, екип на Превантивно-информационния център проведе информационна среща с педагози от учебното заведение на тема "Новите зависимости - легален не означава безвреден". На срещата бе представена актуална информация за най-често употребяваните психоактивни вещества от младежи, за новите поведенчески зависимости и какви са ефективните превантивни подходи за намаляване на рисковите поведения сред подрастващите.

<https://prevention.gabrovo.bg/tematichna-sreshta-s-uchiteli-ot-pgmet-gen-ivan-bachvarov-sevlievo/>

1.2.3. Обучения на ученически съвети

През ноември 2024 г., по инициатива на МКБППМН към Община Севлиево, екип на Превантивно-информационен център-Габрово проведе поредица тематични тренинги с представители на ученическите съвети към четири училища в Севлиево. В обученията се включиха близо 70 ученици от ПГМЕТ „Ген. Иван Бъчваров“, ПГ „Марин Попов“, СУ „Васил Левски“ и ОУ „Стефан Пешев“.

Силно мотивирани да развиват своите личностни качества и социални умения, за да продължат да се утвърждават като лидери сред връстниците си, младежите активно участваха в дискусии по въпроси, свързани с проблемите и нуждите на младите хора, изведоха причините и последиците от различните рискови поведения, сред които е и употребата на психоактивни вещества, и успешно откриха техните здравословни алтернативи.

Интерактивната програма – в действие и чрез действие, осигури на участниците възможност да се впуснат в различни преживявания, емоционални ситуации и ролеви игри, за да усвоят специфични умения за прилагане на подхода „връстници обучават връстници“ и да осмислят през личния опит положителния ефект от неговото прилагане.

<https://prevention.gabrovo.bg/uchenitsi-ot-sevlievo-preminaha-obuchenie-po-preventsia-upotreбата-na-psihoaktivni-veshtestva/>

1.3. КАМПАНИИ

В Националната стратегия за борба с наркотиците 2020 – 2024 г. са определени 3 кампании, които следва задължително да се реализират от Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове в страната – по повод Международния ден за борба с наркоманиите и наркотрафика, Международния ден за безопасен интернет и Световния ден на психичното здраве.

1.3.1. „ВЕЛОПОХОД „С КОЛЕЛО ЗА ДОБРО“ - ПРЕВАНТИВНА КАМПАНИЯ ПО ПОВОД 26 ЮНИ – МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН ЗА БОРБА С НАРКОМАНИИТЕ

По повод 26 юни – Международния ден за борба с наркоманиите и наркотрафика, ОбСНВ и Превантивно-информационен център към Община Габрово организираха велопоход „С колело за добро" за любители-колхозисти. Събитието бе осъществено в партньорство с ОДМВР-Габрово. То се проведе за четвърта поредна година, като привлече повече от 150 участници - любители на колхозенето от различни възрасти - деца и родители, приятели и познати, младежи и активни хора в зряла възраст, като участието в събитието им дава възможност за споделено спортуване в името на свободния от зависимости живот. Най-малкият участник във велопохода бе на 4 години, а най-възрастният на 59.

Всички участници получиха рекламни материали от организаторите – светлоотразителни ленти, гривни и стикери. В края на велопохода се проведе и томбола с награди – ваучери от магазин за спортни стоки.

Събитието няма състезателен характер, а цели да подкрепи всички, които припознават спорта като начин на живот, както и да привлече интереса на младите хора към физическите занимания и активности като алтернатива на рисковото поведение.

<https://prevention.gabrovo.bg/26-yuni/>

1.3.2. КАМПАНИЯ ПО ПОВОД МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН ЗА БЕЗОПАСЕН ИНТЕРНЕТ

По повод деня за безопасен интернет Превантивно-информационният център по зависимости към Община Габрово реализира информационна кампания за родители „Реалните опасности във виртуалния свят на децата“.

В рамките на кампанията ПИЦ-Габрово подготви и издаде под формата на електронен бюлетин поредица интервюта със специалисти, сред които служители на ГДБОП-МВР, образователен експерт, психотерапевт, както и допълнителни информационни материали с превантивна насоченост. В изданието са засегнати въпроси, свързани с видовете онлайн посегателства, на които биха могли да бъдат жертва подрастващите, рисковете, които крие за тях ранното пребиваване във виртуалния свят, както и ефективните начини за превенция на онлайн престъпленията спрямо деца – приложения за родителски контрол, инструменти за управление на времето пред екрана, както и за управление и мониторинг на игри и социални мрежи, уеб филтър и др.

Електронният бюлетин е предоставен на всички детски градини, начални и основни училища в Габровска област.

<https://prevention.gabrovo.bg/mezhdunaroden-den-za-bezopasen-internet/>

1.3.3. КАМПАНИЯ ПО ПОВОД СВЕТОВНИЯ ДЕН НА ПСИХИЧНОТО ЗДРАВЕ

Световният ден на психичното здраве се отбелязва ежегодно на 10 октомври, като целта е да се подобрят знанията, да се повиши осведомеността и да се стимулират действия, които насърчават профилактиката и защитават психичното здраве.

По този повод Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни, Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център към Община Габрово организираха представяне на форум театрален спектакъл „Цветни сенки“ на театрално-социална формация „Театър Цвете“ – гр. София.

Представлението имаше за цел повишаване информираността на младите хора по теми, свързани с проблемите на психичното здраве, част от които се дължат на употребата на психоактивни вещества.

Спектакълът се проведе в зала „Възраждане“, като в събитието участваха ученици от всички учебни заведения с гимназиална степен на образование в града.

Форум постановката предостави възможност на публиката да преживее в безопасна среда различни модели на поведение в реални проблемни ситуации и да открие възможни и безопасни алтернативи на рисковите поведения, използвайки въздействащия и ефективен метод на превенция “учене чрез преживяване”.

<https://prevention.gabrovo.bg/mezhdunaroden-den-za-psihichnoto-zdrave/>

1.3.4. ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ „ШОФИРАМ НА ЧИСТО“

Информационната кампания „Шофирам начисто“ се провежда за втора поредна година и има за цел да привлече вниманието на водачите на МПС към рисковете, които поемат, когато шофират след употреба на алкохол и наркотици, и да подкрепи онези, които участват в движението разумно и отговорно.

Кампанията „Шофирам начисто“ бе припозната като актуална тема от Областния съвет на БЧК – Габрово и от януари 2024 година стартира сътрудничество между ПИЦ и БЧК – Габрово. Специалисти от ПИЦ водят допълнителен обучителен модул за рисковете от шофиране след употреба на алкохол и наркотици в курса по оказване на първа долекарска помощ с всички кандидат-шофьори.

Основна цел на водените от екип на ПИЦ занятия е запознаване на бъдещите водачи с ефектите и остатъчното влияние на психоактивните вещества върху способността за разумна преценка на шофьорите, както и с наказателната отговорност, която предвижда законът при управление на автомобил след употреба на наркотици.

В рамките на обучителните срещи курсистите имат възможност да проверят реакциите си чрез симулационни очила, да дискутират проблемни ситуации, свързани с необмисленото поведение на пътя, да получат полезна и достоверна информация за рисковете, които крие употребата на наркотични вещества. Очилата симулират ефекта на дезориентация, включително намалена бдителност, забавено време за реакция, объркване и изкривяване на зрението, вследствие употребата на алкохол или наркотици.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Всички кандидат-шофьорите получават и тематични стикери за автомобил със слогана на кампанията „Шофирам начисто“.

За календарната 2024 година екипът на ПИЦ е провел 45 обучителни модула, в които са участвали 563 кандидат-шофьори.

През 2024 г. кампанията „Шофирам начисто“ излезе извън пределите на Габрово и имаше своето представяне в Трявна и в Дряново.

По покана на Областната комисия за безопасност на движението по пътищата, през м. септември, екип на Превантивно-информационен център по зависимости - Габрово участва в поредица активности, организирани в Трявна и в Дряново, по повод седмицата на пътната безопасност – международна кампания, инициирана от Европейската мрежа на службите на пътна полиция ROADPOL.

Събитията в Трявна и Дряново бяха насочени към различни възрастови групи – деца и младежи, учители и родители, и имаха за цел да затвърдят и надградят техните знания и умения, свързани с правилното и безопасно поведение на пътя. Кратка тематична беседа за рисковете от сядането зад волана след употреба на психоактивни вещества, демонстрация със симулационни очила и разнообразни информационни материали очакваха посетителите на информационната шатра, а всеки, притежаващ свидетелство за управление на МПС, имаше възможност да провери знанията си за законовите норми и санкции за водачите, извършили нарушения, свързани с употребата на алкохол и наркотици. Основна част от заниманията бяха насочени към децата, които познавайки добре правилата за пътна безопасност, биха се превърнали в точен коректив на поведението на възрастните.

Кампанията „Шофирам начисто“ продължи и в Габрово, като на 29 септември 2024 г. бе част от инициативите, включени в организираното от Младежки център – Габрово събитие „Авто – Мото – Вело`2 Неразумно не е смело!“.

<https://prevention.gabrovo.bg/shofiram-nachisto/>

2. Дейности, реализирани от ОБСНВ/ПИЦ в партньорство с други организации

2.1. Съвместни дейности с Фондация „Общност в помощ на зависимите“

В Плана за изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците /2020-2024 г./, към Стратегическа цел 1. Ограничаване на търсенето е заложено изпълнението на Задача 1.3. Повишаване на достъпа и ефективността на лечение, психосоциална рехабилитация и реинтеграция, 1.3.2. Създаване на система за психосоциална рехабилитация, включително на лица под 18 години, б/ Създаване на нови резиденциални програми вкл. и комбинирана зависимост (наркотици и алкохол), тип “терапевтична общност” и подкрепа на съществуващите програми, които имат съгласие по Наредба № 8.

Отговорните институции за изпълнението на тази задача са Министерство на здравеопазването и НЦОЗА, в партньорство с НПО, АСП, Превантивно-информационните центрове и Общините.

В тази връзка, екипът на ОБСНВ и ПИЦ към Община Габрово реализира различни инициативи, имащи за цел както подкрепа на рехабилитацията и ресоциализацията на зависимите лица, така и преодоляване на стигмата и промяна на негативните нагласи към тях.

ОБЩИНА ГАБРОВО

2.1.1. „Мостове на доброто“

Инициативата „Мостове на доброто“ стартира през 2022 г. в подкрепа на рехабилитацията и ресоциализацията на зависими лица чрез създаване на възможности за включването им в различни доброволчески дейности, като основната ѝ цел е промяна на негативните обществени нагласи към лица със зависимости.

През 2024 г. момчета и момичета, преминали лечение или възстановяващи се от зависимост в Терапевтичен център „Св. Илия“, се включиха доброволно в редица инициативи в полза на общността:

- От 27 до 30 юли 2024 г., в село Райновци, младежи от Фондация „Общност в помощ на зависимите“, в различен етап на лечение и рехабилитация на зависимости, бяха ангажирани с доброволчески дейности в помощ на местната общност - прибиране на дърва, почистване, измазване и боядисване, подготовка на указателни табели и т.н.
- През септември 2024 г. „Мостове на доброто“ се осъществиха в село Новаковци. С активната подкрепа на НЧ „Просвета – 1931“ доброволците преобработиха един потънал в храсти и бурени терен в зона за отдих и размисли на жителите на селото. Паралелно, момичета от ТЦ „Свети Илия“ приготвиха домашна лютеница за всички резиденти в Центъра.
- През месец октомври 2024 г., благодарение на доброволческия труд на момчета и момчета от ТЦ „Свети Илия“, е сменена и боядисана оградата на читалището в селото Гарван, почистен е и теренът около църквата.

2.1.2. Отбелязване на Международния ден на доброволеца

За поредна година, по повод международния ден на доброволеца, Превантивно-информационен център - Габрово организира празнична инициатива за резидентите в Терапевтичен център „Свети Илия“ - с. Поповци.

Гости на събитието бяха представители на Община Габрово и на Младежки център-Габрово, които поздравиха екипа на Терапевтичния център и резидентите, и им благодариха за успешното партньорство и за положението през годината доброволен труд, допринесъл за организирането и провеждането на значими за местната общност кампании, събития и инициативи.

В срещата участваха и младежи-доброволци към Превантивно-информационния център, които подариха ръчно изработени от тях коледни сувенири на всеки един от резидентите.

По време на събитието бе представен филмът на ПИЦ-Габрово „Мостове на доброто“. Лентата отразява осъществяването на редица дейности на ОБСНВ и ПИЦ в подкрепа на рехабилитацията и ресоциализацията на зависими лица.

<https://prevention.gabrovo.bg/otbelyazvame-mezhdunarodnia-den-na-dobrovoletsa/>

2.1.3. „Начисто в Габрово“

Като институция, сред чиито основни цели са промяна в обществените нагласи по отношение на наркозависимите и подпомагане процеса на тяхната ресоциализация, Превантивно-информационен център-Габрово стартира през 2023 г. рубриката „Начисто в Габрово“. В предаването „Часът на Габрово“ по радио Бумеранг ежесечно даваме думата на момчета и момичета, преминали успешно лечение в Терапевтичен център „Свети Илия“ и избрали да останат да живеят в нашия град, без да се сблъскват с предразсъдъци и негативни нагласи.

През 2024 г. в рубриката са се включили шест човека, които съвсем искрено са разказали за своята битка с наркотиците и хазарта, за трудностите, през които са преминали и продължават

да преминават в процеса на ресоциализация. Споделят и за това как се чувстват в Габрово, какво е отношението на хората към тях и се опитват да дават надежда на други хора, имащи проблем с употребата на психоактивни вещества.

Всички интервюта, заедно с визитка и снимки на участниците са публикувани на сайта на ОБСНВ/ПИЦ: <https://prevention.gabrovo.bg/nachisto-v-gabrovo/>

2.1.4. Обучения за развиване на социални и личностни умения в Терапевтичен център „Свети Илия“

Периодично пред годината представител на ОБСНВ и ПИЦ провежда групов тренинг за развиване на личностни и социални умения с резидентите от Терапевтичен център „Свети Илия“ – село Поповци.

Чрез лекции, арт-терапевтични дейности, интерактивни упражнения и посредством учене чрез опит и преживяване, участниците придобиват нови знания, оформят своите нагласи и отношения към здравословния начин на живот, усвояват и упражняват същностни умения, необходими за справяне с проблемни ситуации.

В контекста на зависимите поведения, тренирането в социални умения представлява мощно и ефективно средство за успешна социализация и ресоциализация. Използването на техники, развиващи и подобряващи социалните умения и способността за изразяване на мисли, емоции, чувства, способстват за постигането на личните цели в живота на хора със зависимости в области като: приятелства, семейни отношения, работа, училище, качество на живот, здраве.

При работа в група участниците имат възможност да опознаят себе си и своите взаимоотношения с другите, пренасяйки ги от своята собствена реалност навън в групата. Така най-ясно се разпознават дефицитите и силните страни на хората – чрез тяхната комуникация и интеракция в защитена групова среда.

2.1.5. Коледен Куиз в ТЦ „Свети Илия“

В навечерието на коледните и новогодишни празници екипът на ПИЦ-Габрово организира Коледен куиз за резидентите в Терапевтичен център "Свети Илия". В забавно-образователната надпревара участваха пет отбора, които се състезаваха в няколко рунда и отговаряха на въпроси от сферите история, география, музика, филми, спорт, известни личности. Част от въпросите бяха свързани с историята и знакови личности на Габрово.

<https://prevention.gabrovo.bg/koleden-kuiz-i-v-terapevtichen-tsentar-sveti-ilia/>

2.1.6. „Пинчос“ за приятели“

„Пинчос“ са малки хапки храна, вид закуска между обяда и вечерята. Наричат я още "храна за приятели". От месец юни служителите на ПИЦ и завършилите първите етапи на лечение в ТЦ „Свети Илия“ момичета и момчета поставят началото на нова традиция - един път седмично да си подаряват и споделят приятелски "пинчос". Срещите се осъществяват в пространството на Превантивно-информационния център и предоставят време, в което да бъдат обсъждани и планирани различни съвместни дейности, както и за оказване на подкрепа в трудния процес на тяхната ресоциализация.

<https://prevention.gabrovo.bg/koledniat-sezon-otkrit/>

2.2. Съвместни дейности с БЧК - Габрово

БЧК – Габрово, съвместно с ПИЦ – Габрово, разработи **проект „Аз и моята сянка“**, който получи одобрение за изпълнение по Програмата за развитие на иновации и добри практики по приоритетни дейности на Български младежки червен кръст.

Основна цел на проекта е да повиши ефективността на превантивните дейности сред подрастващите чрез разработване и прилагане на нов обучителен пакет от материали за работа по превенция на употребата в училищна среда.

В проектните дейности са ангажирани доброволците на БМЧК – Габрово, ПИЦ – Габрово и младежи от Фондация „Общност в помощ на зависимите“, които участваха във въвеждащо и надграждащо обучение по превенция на зависимости, изнесен тренинг за социални умения и креативни дейности на открито. Заснет бе и кратък видеоклип с цел превенция на рисковото поведение сред подрастващите.

По време на реализация на проектните дейности участниците работиха по теми, свързани с емоции, мисли, чувства, рискови и здравословни поведения в тийнейджърска възраст. Обсъждаха важни теми като причините за различни рискови поведения, нуждата от широка мрежа от съмишленици в превантивните дейности, ролята на училището и семейството за предпазване от зависимости и как младежите – доброволци могат да помагат на свои връстници по проблеми, свързани с употреба на психоактивни вещества. Доброволци от БМЧК проведоха и обучение за оказване на първа помощ при ситуации, застрашаващи здравето и живота, а доброволците към ПИЦ – Габрово представиха на своите партньори информация за различните лица на зависимостта.

Представители на трите организации участваха в работна група, която по време на лятната ваканция на учениците подготви съдържанието и дизайна на интерактивни образователни карти за провеждане на уроци за превенция на употребата на наркотични вещества по подхода „Връстници обучават връстници“.

Картите са отпечатани и ще се използват в тематични часове на класа с ученици от Габрово, Трявна, Дряново и Севлиево през 2025 година.

<https://prevention.gabrovo.bg/az-i-moyata-syanka-savmesten-proekt-na-bmchk-gabrovo-i-pits-gabrovo/>
<https://prevention.gabrovo.bg/dvudnevno-obuchenie-na-dobrovoltsi-kam-bmchk-i-pits-gabrovo/>
Видеоклип „Аз и моята сянка“ - <https://prevention.gabrovo.bg/videoklip-az-i-moyata-syanka/>

2.3. Съвместни дейности с Младежки център - Габрово

Събитие, посветено на тормоза в училище, проведоха Младежки център – Габрово и Превантивно-информационен център към Община Габрово в деня на розовата фланелка – 28 февруари. На него присъстваха младежи и педагогически съветници от всички средни училища и гимназии в града.

Дискусията беше построена върху филма „Клас“, заснет по истински случай, в който момче е тормозено психически и физически от свои съученици. Основното послание на филма е свързано с ролята на „неутралните“ – тези младежи, които не са преки участници в агресивните действия, но които остават безразлични към случващото се около тях. И дали всъщност тези, които са мълчаливи наблюдатели на тормоза, не са също толкова виновни за агресивното и насилствено поведение на някои от техните съученици.

Инициативата „Ден на розовата фланелка“ започва от две канадски деца през 2007 г. Оттогава всяка последна сряда на февруари ученици от цял свят обличат розови фланелки като жест на протест срещу насилието в училище. Денят е съпътстван с множество инициативи за по-

ОБЩИНА ГАБРОВО

добро разбирателство, толерантност и взаимопомощ в училище. Инициативата се отбелязва в България за първи път през 2012 година.

2.4. Съвместни дейности с МКБППМН– Габрово

Превантивно-информационен център-Габрово се включи с креативно събитие в летните занимания, които Община Габрово и МКБППМН организираха за ученици от прогимназиален и гимназиален етап на обучение.

В "Градинка с мечето" екипът на ПИЦ посрещна всички желаещи да участват в специално подготвени предизвикателства. „Светофар“, „Провокация“, „Остроумие“ и „Знание“ - това са само част от забавните задачи, които накараха участниците да се усмихнат, а през играта и доброто настроение да намерят отговорите и поведенията, които водят към здравословни забавления, без риск от инциденти.

<https://prevention.gabrovo.bg/razkazvame-zdravoslovni-shareni-sluchki-pri-mecheto/>

2.5. Съвместни дейности с ОДМВР – Габрово

В изпълнение на национална превантивна програма „Работа на полицията в училищата“, в края на месец май, за втора поредна година, бе проведена **здравно-образователната инициатива „Ваканция, здравей! Да играем безопасно!“**. Събитието се организира от Областна дирекция на МВР и Превантивно-информационния център по зависимости, с подкрепата на Община Габрово, Регионално управление на образованието, Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ и Областна комисия по безопасност на движението по пътищата.

В тазгодишното издание участваха 40 деца от пети и шести клас - представителни отбори на девет училища от Габровска и Севлиеvsка община: ОУ „Ран Босилек“, ОУ „Неофит Рилски“, ОУ „Христо Ботев“, ОУ „Иван Вазов“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, СУ „Райчо Каролев“, СУ „Отец Паисий“ и ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, и ОУ „Васил Левски“-с. Шумата, общ. Севлиево.

Инициативата предизвиква децата да демонстрират знания по теми, свързани с пътната и пожарната безопасност, с екологията и опазването на околната среда, както и с последствията от различните рискови поведения - тютюнопушене, употреба на алкохол, прекомерно ползване на електронни игри и интернет платформи, и др. Сред основните ѝ цели е извеждането на здравословни алтернативи за прекарване на свободното време през лятната ваканция.

<https://prevention.gabrovo.bg/vakantsia-zdravey-da-igraem-bezopasno-obedini-detsata-v-imeto-na-zdravoslovnia-nachin-na-zhivot/>

2.6. Групи за взаимопомощ - Анонимни Алкохолици /АА/, Анонимни Наркозависими /АН/ и Ал-Анон

През 2024 г., със съдействието на ОБСНВ и ПИЦ и с подкрепата на Росица Бакърджиева – директор на Общински спортни имоти, в Габрово се откриха сбирки на АА, АН и Ал-Анон.

Срещите на Семейна група Ал-Анон "Заедно в сряда" стартираха през месец април 2024 г. Те са общност, която предоставя подкрепа на всеки, засегнат от зависимостта на роднина или приятел. Всички близки и приятели на хора с проблемна употреба на алкохол или други психоактивни вещества могат да потърсят там помощ за себе си и свой близък. Към днешна дата съществуват над 24 000 групи на Ал-Анон и близо 1500 групи на Алатийн, които провеждат своите сбирки в 118 държави.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Сбирките в Габрово се провеждат всяка сряда от 19.00 часа в спортна зала „Орловец“.

Групите за взаимопомощ "Анонимни Наркозависими" и „Анонимни Алкохолици“ стартираха в Габрово през месец септември. АА и АН е общество от мъже и жени, които споделят помежду си своя опит, сила и надежда, за да разрешат общият си проблем и да помогнат на други да се възстановят от алкохолизма.

Срещите се провеждат по световно утвърдената 12-стъпкова програма на АА и НА, която е с близо 100-годишна история и приложение.

Сбирките са открити за всички, които искат да преодолеят проблемна употреба на алкохол и наркотични вещества, както и за хора, желаещи да поддържат своята чистота и трезвеност.

Срещите на „Анонимни наркозависими“ се провеждат всеки четвъртък, от 19.00 часа, в спортна зала „Орловец“ /служебен вход/.

Група „Анонимни алкохолици“ провежда сбирки всяка неделя, от 13.30 ч., също в спортна зала „Орловец“.

Всяка първа седмица от месеца групите АА, АН и Ал-Анон са отворени за всички, които имат професионален и личен интерес към темата за преодоляване на зависими поведения.

През м. октомври Семейна група Ал-Анон в Габрово, с подкрепата на ОБСНВ/ПИЦ, организираха отворена среща на тема "Зависимостта е болест". Гост-лектор бе д-р Иван Добринов - лекар психиатър от Държавната психиатрична болница в Раднево и доказан специалист в сферата на зависимостите.

Присъстващите на лекцията се запознаха с основните характеристики на зависимостта, като хронична рецидивираща болест, какви са етапите на формирането ѝ, какви щети нанася на засегнатите - физически, психически, социални и духовни, и каква е ролята на семейството в процеса на лечение и възстановяване на зависимия.

Специално внимание бе обърнато на нуждата от системен подход при наличие на проблем, свързан с употребата на психоактивни вещества и колко е важна работата в мрежа, за да бъде успешно преодолян той.

На срещата присъстваха и представители на ДПБ Севлиево, ЦОП "Вяра" SOS Детски селища- България, Благотворително дружество "Майчина грижа", Младежки център Габрово, членове на групи Ал-Анон, АА, АН и други.

<https://prevention.gabrovo.bg/tematichna-sreshta-s-d-r-ivan-dobrinov/>

IV. УЧАСТИЕ НА СПЕЦИАЛИСТИ ОТ ОБСНВ И ПИЦ В ОБУЧЕНИЯ, СЕМИНАРИ, КОНФЕРЕНЦИИ И РАБОТНИ СРЕЩИ, СВЪРЗАНИ С ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА И ПРИДОБИВАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ.

1. XVIII Национална конференция по проблемите на превенцията на употребата и злоупотребата с наркотични вещества в град Габрово

От 12 до 14 юни 2024 г. Габрово бе домакин на XVIII Национална конференция по проблемите на превенцията на употребата и злоупотребата с наркотични вещества.

Събитието бе организирано от Секретариата на Националния съвет по наркотични вещества и ОБСНВ - Габрово, със съдействието на Национален център по общественото здраве и анализи и Регионална здравна инспекция - Габрово.

ОБЩИНА ГАБРОВО

В Националната конференция взеха участие представители на Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове от цялата страна, представители на Министерство на здравеопазването и Националния център за обществено здраве и анализи.

На откриването присъстваха кметът на Община Габрово Таня Христова, областният управител Мария Башева, Юлия Влаева – началник на РУО-Габрово, директорът на РЗИ-Габрово д-р Николай Пенчоков и Камен Недялков – началник сектор „Криминална полиция“ при ОДМВР-Габрово.

Всички те отбелязаха ключовото значение на превантивната дейност, както и готовността на институциите да продължат да работят съвместно в посока утвърждаване на здравословни модели на поведение у децата и младите хора.

Отбелязано бе още, че резултатна национална политика се провежда, когато властите, институциите, неправителственият сектор и гражданското общество се обединят и си партнират, а в Габрово това обединение е факт.

В подкрепа на този факт екипът на ОБСНВ и ПИЦ - Габрово представи „Мостовите на доброто“ – документален филм за реализираните в община Габрово дейности, свързани с подпомагане процеса на лечение, рехабилитация и ресоциализация на зависими, включени в програмите на фондация „Общност в помощ на зависимите“. Видеоматериалът е достъпен в youtube канала на Превантивно-информационен център-Габрово.

Участниците в събитието бяха запознати и с актуални тенденции и насоки в работата с деца и младежи, със стандартите за разработване на ефективни програми за универсална, селективна и индикативна превенция.

Отчетена бе категоричната необходимост в превантивните дейности да бъдат включени и родителите, а тяхното въвличане в работата по проблемите на рисковото поведение сред деца и младежи бе определено като едно от водещите предизвикателства пред специалистите.

По време на конференцията бе представен и анализ на дейностите по изпълнение на двете национални превантивни програми, които се реализират в училищна среда – „Кодово име Живот“ /за ученици 5-7 клас/ и „От връстници за връстници“ /за ученици в гимназиална степен/. Габрово е първият град в България, в който програмите са въведени във всички учебни заведения и по които с методическата подкрепа на ПИЦ работят училищните специалисти.

По време на събитието предпремиерно бе излъчена и лентата „Чистота или смърт“, която проследява личните истории на част от резидентите в Терапевтичен център „Свети Илия“ и техният път на лечение и възстановяване. Автор на филма е габровецът Даниел Ненов, а ОБСНВ и ПИЦ – Габрово подкрепиха неговото заснемане и съдействаха за разпространението и представянето му и в други градове на страната през месец декември.

<https://prevention.gabrovo.bg/zapochna-xviii-natsionalna-konferentsia-po-problemite-na-upotreбата-i-zloupotreбата-s-narkotichni-veshtestva/>

Линк към филма на ОБСНВ и ПИЦ „Мостове на доброто“ -
<https://www.youtube.com/watch?v=O5kbN6nbfbo>

2. Първа национална младежка конференция

На 20-ти и 21-ви май в гр. Кърджали се проведе Първа национална конференция за младежи - доброволци към Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове, организирана от ОБСНВ и ПИЦ - Кърджали. Мотото на форума бе „Аз съм млад и избирам живота“. В него се включиха доброволци от 13 градове в страната -

ОБЩИНА ГАБРОВО

Русе, Разград, Велико Търново, Габрово, Стара Загора, Хасково, София, Смолян, Плевен, Варна, Пловдив, Ямбол, Кърджали.

Гости на конференцията бяха заместник-кметът Веселина Тихомирова, представители на Министерството на здравеопазването и Националния център по общественото здраве и анализи, местни медии и др.

В първия ден от конференцията доброволци от различните градове представиха свои добри практики. През втория ден младежите работиха в екипи за инициране на иновативни превантивни дейности чрез метода на Едуард де Боно – „Шест мислещи шапки“.

ПИЦ – Габрово взе участие с двама специалисти от екипа и двама младежи – доброволци с най-голям опит в изпълнението на превантивни дейности и кампании – Мария Иванова от Национална Априловска гимназия и Радослав Иванов от ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“.

В края на двудневната конференция младежите приеха и подписаха Декларация, в която едно от техните искания е държавните и общински власти да признаят, подпомагат и съдействат за работа на младите хора в превенция на разпространението и употребата на психоактивни вещества; да подкрепят създаването на мрежа от доброволци, като част от възможните решения за справяне с предизвикателствата пред младите хора в съвременното общество.

<https://prevention.gabrovo.bg/parva-natsionalna-konferentsia-za-mladezhi-dobrovoltsi-kam-pits-ot-stranata/>

3. Обучителен семинар „Социално-емоционално учене като превенцията на деструктивното поведение“

Обучителният семинар „Социално-емоционално учене като превенцията на деструктивното поведение“ се организира от МКБППМН към Община Габрово и в него участва екипът на ОБСНВ и ПИЦ. Обучението включва 4 модула, като първите два се проведоха през месеците ноември и декември 2023 г., а останалите – през януари и февруари 2024 г.

Програмата на семинара е разработена на базата на съвременни теории за ученето и поведението. Включва богат инструментариум от стратегии за управление на поведението и водене на децата и младите хора към самоконтрол в поведението, както в класната стая, така и в самостоятелния им живот. Програмата дава познание за причините за проблемното поведение и какви мотиви стоят зад него, както и какви са най-успешните стратегии за овладяването му.

Водец на обучителния семинар бе Марияна Георгиева - образователен експерт с трайни интереси в сферата на качеството в средното образование и професионалното развитие на учителите. Разработва анализи и проекти, свързани с качеството в образованието, социалното включване и управление на многообразието.

4. Обучителен семинар „Психологични техники и модели в помощ на работата при деца с девиантно поведение“

Обучителният семинар „Психологични техники и модели в помощ на работата при деца с девиантно поведение“ се организира от МКБППМН към Община Габрово и в него участва екипът на ОБСНВ и ПИЦ. Обучението включва 4 модула, като първите два се проведоха през месеците ноември и декември 2023 г., а останалите – през януари и февруари 2024 г.

Основните теми, заложили в семинара, са свързани с възрастовите особености-характеристики, разбирането и управлението им през перспективата на превенция на рисковото поведение при младите хора; базовите потребности при тийнейджърите и поведенчески прояви при неудовлетворени нужди; психологията и психотерапията в подкрепа на социалната работа; теоретични модели и терапевтични техники при работа с агресивни прояви.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Водещ на обучителния семинар бе Весна Ненчева - дипломиран психолог, преподавател в Софийски университет, експерт към Министерството на Образованието за обучение на учители в меки умения, експерт към Европейската комисия в Брюксел по малцинствени интеграционни въпроси.

5. Практически курс за работа със зависими по неорайхианския психотерапевтичен подход

Двама представители на ОБСНВ и ПИЦ – Габрово взеха участие в организираното от ПИЦ – Стара Загора обучение за работа със зависими по неорайхианския психотерапевтичен подход. Курсът бе проведен в четири двудневни модула, от месец януари до месец април.

В обучителния курс бе заложено по-задълбочено разглеждане на връзките психика-тяло-поведение по начин, който позволява прилагане при работа с рискови хора, застрашени от зависимост или развили някаква форма на пристрастеност. Неорайхианският психотерапевтичен подход позволява постигането на по-добра вътрешна стабилност и успеваемост, които неминуемо намаляват усещането за несигурност или разочарование от провалите, водещи обикновено до химични компенсации, включително злоупотреба с алкохол и наркотични вещества.

Обучението бе разширено и с тридневно надграждащо обучение за изучаване и прилагане на проективен тест ВВСТ и проективна методика за работа със зависими лица, което се проведе в периода 7-9.10.2024 г.

Водещ на курса бе Петър Кралев – магистър по психология и докторант по психология към ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, преподавател по неорайхианска психотерапия и терапия на зависимостите към Института по психосоматика и интегративна психотерапия – София.

6. Обучение „Скрининг и ранни интервенции“

Представител на ПИЦ – Габрово взе участие в обучителен курс на тема „Скрининг и ранни интервенции“, организиран от Национален център по общественото здраве и анализи – София. Обучението се проведе в периода 4-5 ноември, с участието на представители от ПИЦ в Габрово, Ловеч, Сливен, Велико Търново, Търговище, Пазарджик и Варна.

Участниците получават знания за прилагане на инструменти за извършване на скрининг за проблеми с алкохол и психоактивни вещества, както и умения за провеждане на кратки интервенции и при нужда - насочване към подходящи места за терапия.

7. Обучение „Онлайн консултиране, мейл и чат“

Представител на ПИЦ – Габрово взе участие в обучителен курс на тема „Онлайн консултиране, мейл и чат“, организиран от Национален център по общественото здраве и анализи – София. Обучението се води от представители на Национална информационна линия за наркотици, алкохол и хазарт и сдружение „Солидарност“ и в него се включиха специалисти от ПИЦ в Габрово, Варна, Ловеч и Видин.

Участниците придобиват знания и умения за общите принципи на онлайн консултирането – чрез мейл, чат и телефонен разговор, както и специфични техники за водене на структуриран разговор с хора с проблеми или техни близки.

8. Среща с неправителствени организации от област Габрово

През м. декември 2024 г. в Областна управа – Габрово се състоя среща с представители на неправителствени организации от Габрово, Трявна и Севлиево, организирана от Областния

ОБЩИНА ГАБРОВО

управител и ЖБД „Майчина грижа“. Срещата, на която присъства и председателят на ОбСНВ, бе следствие от проведена преди това кръгла маса на тема „Дарителството – традиции и предизвикателства“ и изведена нужда за осъществяване на обща регионална кауза за борба със зависимостите.

В резултат от срещата организациите се обединиха около идеята за последващо обучение в началото на 2025 г., което да се проведе от представители на ОбСНВ и ПИЦ – Габрово. Обучението следва да повиши информираността по въпросите на зависимостите и да предостави знания и насоки на неправителствените организации как да бъдат по-активни и ефективни в превенция на рисковите поведения сред децата и младите хора.

9. Семинар „За нашата обща цел“

През месец октомври 2024 г. представител на ОбСНВ/ПИЦ взе участие в семинар „За нашата обща цел“, организиран от Обществото на Анонимните Алкохолици. В семинара участваха професионалисти от цялата страна, работещи в сферата на зависимостите. Целта на семинара бе специалистите да се запознаят с организацията на Анонимните Алкохолици и 12-стъпковата програма за преодоляване на зависимостта, по която те работят.

Програмата на семинара включваше представяне на обществото Анонимни Алкохолици, презентации на представители на професионалната психиатрична общност, лични истории на мъже и жени от АА, дискуссионни панели.

10. Работна среща на Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове

В изпълнение на дейности по разработване и одобрение на Националната стратегия за борба с наркотиците за период 2025-2029 г., Националният съвет по наркотични вещества и Национален център по общественото здраве и анализи организираха работна среща на представители на Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационни центрове по зависимости от страната, която се проведе на 11 и 12 ноември в град Враца.

На срещата присъстваха още представители на Министерство на здравеопазването, а гост-лектор беше началникът на отдел „Борба с наркотрафика“ на ТД Митница-София Стефан Бакалов, който представи ефективни подходи за работа с медиите при организиране на превантивни инициативи.

Всички участници се запознаха подробно с проекта на новата Национална стратегия за борба с наркотиците (2025 – 2029 г.) и имаха възможност да коментират предложения за изменения и поправки в текстовете на стратегическия документ.

Обсъдиха се актуални тенденции и възможности за разширяване на обхвата на реализирани от Превантивните центрове в страната програми и кампании. Друг акцент в дискусиите по време на срещата се постави върху възможностите за по-активна работа с медиите, родители и консултирането на лица с индикации за употреба. Основен приоритет в работата на Превантивните центрове остава всеобхватното прилагане на националните програми за универсална превенция на употребата на наркотични вещества, насочени към ученици от 5 до 11 клас „Кодово име: живот“ и „От връстници за връстници“.

V. КОНСУЛТАТИВНА ДЕЙНОСТ

ОбСНВ и ПИЦ – Габрово, наред с превантивната и информационна дейност, предлагат и консултации по проблеми, свързани с наркотиците и зависимостите.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Консултативната дейност включва:

- Консултиране за видовете наркотични вещества: въздействие, признаци за употреба, последици от употребата;
- Информиране относно възможности за психосоциална рехабилитация на зависимости от резидентен и нерезидентен тип в страната;
- Съдействие за постъпване в Центрове за психосоциална рехабилитация от резидентен и нерезидентен тип;
- Консултиране на родители и близки на хора с проблемна употреба на наркотици или други зависими поведения;
- Консултиране на лица с вредна употреба на вещества или други зависими поведения /хазарт, хранителни разстройства, компютърна зависимост и др./, оценка тежестта на злоупотреба и мотивиране за лечение;
- Кратки интервенции при лица с риск от зависимост;
- Индикативна превенция при лица с индикации за употреба на психоактивни вещества;
- Насочване към доставчици на социални услуги за деца и семейства за дългосрочно консултиране.

През 2024 г. значително се увеличи броя на лицата, потърсили помощ и съдействие в Превантивно-информационен център – Габрово. С 25 лица са проведени над 50 консултации от специалистите в Центъра.

По-голяма част от лицата – 15, са родители или близки на хора с проблемна употреба на алкохол или психоактивни вещества. С тях се провеждат срещи за информиране относно психоактивните вещества, зависимостта като болест, възможностите за лечение, повишаване на родителския капацитет, за методите и техниките за мотивиране за лечение на техния близък; за снижаване на стреса и тревожността им. Осъществяват се връзки с места за лечение и се подкрепят близките в процеса на подготовка за настаняване на дългосрочна терапия. Всички родители и роднини на хора със зависимости се насърчават да посещават групата за взаимопомощ Ал-Анон в Габрово.

Някои от родителите се насочват и към прокуратурата – за предприемане на мерки за принудително лечение, когато младежът е пълнолетен, в тежко състояние и не желае да се лекува доброволно.

Лицата с проблемна употреба на психоактивни вещества се консултират относно възможности за лечение – психиатрични болници, центрове за психосоциална рехабилитация, насочват се и към групи за взаимопомощ в Габрово – Анонимни Алкохолици и Анонимни наркозависими. Специалистите от ПИЦ прилагат методики за оценка тежестта на проблема и мотивационно интервю в подкрепа на решението за започване на лечение.

През 2024 г. четирима пълнолетни мъже са потърсили помощ в ПИЦ заради хазартна зависимост. След проведени мотивационни срещи с тях, те са насочени към групи за взаимопомощ на хазартнозависими /присъствено във Велико Търново или онлайн/ или към постъпване в резидентни програми за психосоциална рехабилитация.

През отчетния период три непълнолетни лица са насочени за консултации към ОбСНВ и ПИЦ от МКБППМН. Те са с наложена мярка „Задължаване да участва в консултации, обучения и програми за преодоляване на отклоненията в поведението“ по чл. 13, ал. 1, т. 3 от ЗБППМН, за срок от една година.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Основните насоки в дейността на ОбСНВ и ПИЦ през 2025 г.:

- Провеждане, с методическата подкрепа на Фокусния център към Национален център по общественото здраве и анализи, на представително проучване относно някои аспекти от здравното поведение, оценки и нагласи сред учениците 8-12 клас на габровските училища;
- Оказване на методическа подкрепа на училищните специалисти и включване на екипа на ПИЦ в реализирането на двете национални програми за превенция във всички училища в община Габрово;
- Реализиране на общински програми за универсална превенция в училищна и извънучилищна среда на територията на област Габрово;
- Реализиране на превантивни кампании за повишаване информираността на обществото относно рисковете, свързани с употреба на наркотични вещества и други зависими поведения /хазарт, хранителни разстройства, игромания и др./;
- Оказване на методическа подкрепа по проблеми, свързани с рисковото поведение сред подрастващите, в общините на територията на област Габрово;
- Организиране и провеждане на надграждащи обучения на педагози, психолози, медицински специалисти от област Габрово за повишаване на капацитета им за превантивна дейност сред деца и младежи;
- Развиване на дейността на младежкия доброволчески екип към ПИЦ – Габрово;
- Организиране и провеждане на 12-то издание на „Приеми ме на село“;
- Реализиране на инициативи в подкрепа на рехабилитацията и ресоциализацията на зависими лица и дейности за промяна на обществените нагласи към зависимите.

Изготвил, /п/
Габриела Йосифова
председател на ОбСНВ